

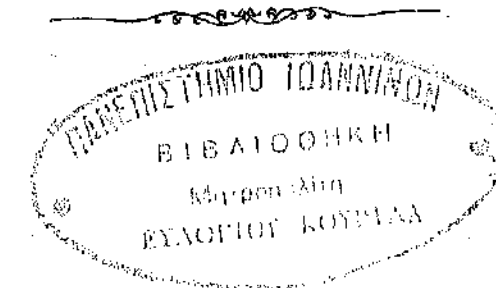
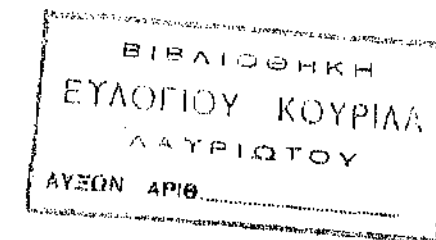
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5—ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΝ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Έντ' της οδού Σταδίου, ἀριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἡν Ἑλλάδι γρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται
ἀπὸ 1 ᾿Ιανουαρίου ἑκαστοῦ. Ἐκτός καὶ εἰς αἱ ἐτήσιοι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

5 Ὀκτωβρίου 1886

ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ

Διήγημα (4)

Ἦσαν δύο οἰκίαι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἑδού, ἡ μία τῆς ἄλλης ἀντιμέτωπος.

Ἡ μία μεγάλη, ἄρχοντας οἰκία, ἡ ἄλλη μικρά, ταπεινή, σχεδὸν καλύβη, πτωχὸν πτωχοῦ ἐνδείκνυτο.

Ἐδῶ πολῶνες μεγάλοι, καὶ παράθυρα πολλά, διὰ βαρυτίμων παραπετασμάτων μετριάζοντα τὸ ἄπλετον φῶς, καὶ ἐξῶσται κομποὶ περιθιόντες τὴν οἰκοδομήν, καὶ ἀνδῆρα, ἀναπαταμένα τὸ μὲν εἰς τὸν ἥλιον, τὸ δὲ εἰς τὴν αὐραν τὴν ἐσπερινήν, καὶ κῆπος ὅπισθεν θαλερὸς καὶ βαθύσκιος, καὶ στρουθίων τάγματα πολυάριθμα, φλυαροῦντα ὑπὸ τῶν δένδρων τὸ φύλλωμα καὶ ζωογονοῦντα τὴν βαρεῖαν σιγὴν, ἦν περιέβαλλε τὸν οἶκον πᾶσα ἡ σοβαρότης τοῦ πλούτου.

Ἐκεῖ μία μόνη μικρὰ θύρα, καὶ στενὸν παράθυρον μάλιστα πρὸς τὰς κυριακάς καὶ τὰς ἑορτάς δειλῶς ἀνοιγόμενον, καὶ πέραν ἐκεῖ, εἰς τὸ ἄκρον στενοῦ διαδρόμου καὶ ὀπισθεν τῶν δύο χαμογείων δωματίων ἄτινα ἀπετέλουν τὸν πτωχικὸν οἶκον, αὐλὴ εὐρεῖα, ἥς τὸ γεῶδες ἔδαφος συνεκύνων δι' ὅλης τῆς ἡμέρας παιδιὰ γυμνά. ὅσα φαιδρῶς φωνασκοῦντα, καὶ ὀρνίθες κλωζουσαι καὶ ῥαμφοκοπούσαι τὸ χώμα, ἃς ἐνθεν μὲν κατεδίωκεν ἀκάκως πυρρόθριξ μολοσσός, ἀπαυθὺς δ' ἐκείθεν ἄλλὰ προσήνης τὸ φαινόμενον ἐθεῖτο γέρον τεφρόχρους ὄνος, προσδεδεμένος εἰς φάτην πενιχράν, ὑπὸ τὴν στέγην ὀλίγων σανίδων.

Τοῦ πλουτοῦ μεγάρου κάτοικοι, πλὴν τῶν πολλῶν οἰκετῶν, ἀφώνων καὶ σοβαρῶν ὡς ὁ οἶκος, ἦσαν δύο μόνοι: ἀνὴρ καὶ γυνή. Ὁ Θεὸς δὲν εἶχε δώσει τέκνα εἰς αὐτούς, νομίσας ἴσως ὅτι ἀρκετὸς ἦν ὁ πλοῦτος· ἀλλ' εἶχε δώσει φίλους πολλοὺς εἰς τὸν πλοῦτόν των, οἵτινες ἐπλήρουν πολλάκις τὴν τράπεζαν αὐτῶν καὶ ἐφαιδρυνον ἐνίοτε τὰς αἰδοῦσας των. Δὲν ἐφαιδρυνον ὁμοῦ

4) Ἡ διήγησις αὕτη ῥάσιν ἔχει δημοτικὴν ἀθηναϊκὴν παράδοσιν, ἣν πολλάκις κατὰ τὴν νηπιακὴν μου ἡλικίαν ἤκουσα πρὸς τῆς μάμης μου· πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου βεβαίως δὲ τὴν ἐνθυμοῦνται, ἐν ἡγάπων ἔσον ἐνὸς τὰ παραμύθια, καὶ εἶχον ὡς ἐγὼ φιλόμυθον μάμην.

Α. Β.

καὶ τὸν οἶκον αὐτῶν οἱ ξένοι· πολλάκις δὲ τὰ ὄμματα τῶν πλουσίων ἀλλ' ἐρήμου οἰκοδομοῦντος ἐθόλου μελαγχολία καὶ δάκρυ δειλὸν ἀνέβλυζεν ὑπὸ τὰ βλέφαρά της, δάκρυ ἀπὸ τῆς σιγῆς τοῦ θαλάμου της, ἐθεώρει διὰ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ἀπέναντι πτωχικὴν αὐλήν, καὶ ἔβλεπε τὰ ἀκτινίστα παῖδιά τοῦ γείτονος παίζοντα ἐν φωναῖς καὶ θορύβῳ τὸ κεράκι καὶ τὸν κρυπτόν.

Διότι εἶχε πολλὰ παῖδια ὁ γείτων. Οὐδ' αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤξευρε πόσα—ἔλεγεν ἀστεεινόμενος δάκρυς ἡρωτάτο. Ὅτε δὲ τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεφεν οἶκαδε ὁ ἡμερόβιος ἐργάτης, ἄλλοτε περὶ, καὶ ἄλλοτε σοβαρὸς κεντρίζων τὸν ὄνον του, καὶ ἡνοίγετο πρὸ αὐτοῦ ἡ θύρα τοῦ οἰκίσκου χωρὶς καὶ ἐκεῖνος νὰ τὴν ὠθήσῃ, ἀλαλαγμὸς χορμώσυνος ἠγείρετο ἀπὸ τῆς αὐλῆς, καὶ πᾶσα παιδιὰ κατελείπετο εἰς τὸ μέσον, καὶ ὅλος τῶν παικτῶν ὁ ἰσμός, μικρῶν καὶ μεγάλων, ἐκρεμάτο βοτρυδὸν ἀπὸ τῶν φορεμάτων τοῦ πατρὸς. Ὁ εὐσταλέστερος ἀνερχομένη εἰς τοὺς ὤμους του, ἡ ζωοροτέρα ἤρπαζεν ἀπὸ τῆς ἀγκάλης του τὸν ἄρτον τῆς ἐσπέρας, ἄλλος ἀνηρτάτο ἀπὸ τοῦ τραχήλου του, καὶ τὰ μικρότερα ἐνηγκαλίζοντα τὰς κνήμας του.

—Ἐλα ἡσυχάστε! ἀφῆστε τὸν πατέρα σας νὰ ξανακάνῃ! ἐφώνει πρὸς τὸ στίφος τῶν πολιορκητῶν ἡ κυρὰ Δημήτρα, εὐσωμος καὶ πορφύρεχρος μεσήλιξ, ἥς τὰ σπαργῶντα στήθη, ἀνέτως ἀναπτυχθέντα ὑπὸ τὰ στόματα δέκα θηλαστικῶν νηπίων καὶ οὐδένα ποτὲ γνωρίσαντα στηθόδεσμον, ἐκυμαίνοντο μεγαλοπρεπῶς, μόλις συγκρατούμενα ὑπὸ τῶν πτυχῶν τοῦ χιτῶνός της.

—Ἄσ' τα! μὴ τὰ μαλλώνῃς! ἀπήντα ὁ κύρ Δημήτρης, καὶ ἀναλαμβάνων εἰς τὰς ἀγκάλας του τὰ δύο διδυμα μικρά του, ἐκάθητο κεκμηκῶς ἐπὶ τοῦ σάγματος τοῦ ὄνου καὶ ἐσπύγγιζε τὸν ἄδρὸν τοῦ μετώπου του ἰδρώτα διὰ τῆς ποδῆς τῶν τέκνων του.

Τοιοῦτων φαιδρῶν σκηνῶν πολλάκις ἐγίνοντο ἀπὸ τοῦ ἐξώστου των θεαταὶ ὁ Κύριος Μαρῆς καὶ ἡ Κυρία Μαρῆ, τοῦ πλουτοῦ οἴκου οἱ ἀπαιδεῖς ἄρχοντες. Κ' ἐκεῖνος μὲν, ἐκατομμυριαῦχος χρηματιστής, ἀπὸ μακροῦ ἤδη τραχυνοθεὶς τὴν καρδίαν ἐκ τῶν συγκινήσεων τῆς ὑγείας καὶ τοῦ ἐκπαισμοῦ, δυσθυμῶς μᾶλλον προσέβλεπε τὰς

θορυβώδεις αὐτὰς καὶ προστύχους, ὡς τὰς ἀπεικάζει, οἰκογενειακὰς παρηγόρει, αἰτίνες ἐτάραττον τὴν ἐσπέραν οὐ μόνον τὴν κοπιώδη συνήθως χώνευσιν τοῦ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ἡρεμίαν τῶν οἰκονομικῶν αὐτοῦ ὑπολογισμῶν. Ἀλλ' ἡ σύζυγός του, γυνὴ καὶ δις ἤδη ἀποτυχούσα μήτηρ, μακρὰν πολλακίς ὥραν ἐλθισμονεῖτο θεωροῦσα τὴν διηνεκῇ σχεδὸν ἐκείνην τύχην, καὶ μειδίαμα παρὰδόξον, χαρὰς ἅμα καὶ πόνου μαρτύριον, διέπτελλε τὰ χεῖλη της. Τί δὲν εἶδε διὰ μικρὰν τινα μόνον μερίδα τῆς ζωηρότητος ἐκείνης καὶ ταραχῆς!

Ἐσπέραν τινά, — ἦτο πρώτη Κυριακὴ τῶν ἀπόκρεω — ὁ Δημήτρης ἐπέστρεψεν ἐνωρίτερα εἰς τὸν οἶκόν του.

Ἦτο καταφορτωμένος.

Διὰ τοῦ δεξιοῦ βραχίονος ἐσφιγγεν ἐνηγκαλισμένον ταβάν, ὅθεν ἀπὸ παχέος ὀρύζης στρώματος προέκυπτον ποῦ καὶ ποῦ, ὡς λόφοι μικροί, τεμάχια κρέατος ἀπτοῦ, κάτωθεν δ' αὐτοῦ ἀνεκινεῖτο δίκην ἰκκρεμοῦς ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τοῦ χειρὸς φιάλη μελάνχρους εὐμεγέθους, πλήρης ξανθοῦ ρητινίτου. Ἀριστερόθεν ἐκράτει μανδύλιον, ἐγκυμονοῦν τίς οἶδε τίνα καὶ ποῖα ἐκτακτα τραγήματα, κ' ἐπὶ τοῦ μανδύλιου ἐσφιγγε διὰ τοῦ ἀντίχειρος χάρτινον πρόστυχον προσωπεῖον εἰκοσι λεπτῶν.

— Ἐλα, Μαριώ, νὰ ζῆς! ξεφορτώσέ με, ἐφώνησεν εἰσερχόμενος.

Ἀλλὰ ποῦ νὰ προφθάσῃ ἡ Μαριώ! Τρία ἤρπασαν διὰ μιᾶς τὴν βαύκαλιν, ἄλλα τόσα τὸ μανδύλιον, οὕτως διεσπάρησαν χαμαὶ τὰ περιεχόμενα—δύο λεμόνια ἐδῶ, πέντε μῆλα ἐκεῖ, ὀλίγα μύγδαλα παρέκει—καὶ ἡ γενικὴ κατ' αὐτῶν ἐφοδος τῶν παιδίων ἐσωσεν ἀπὸ σοβαροῦ κινδύνου τὸν ταβάν, ὃν κατῴρθωσε τέλος νὰ παρὰλάβῃ σῶον καὶ ἀκέραιον ἡ μήτηρ.

— Κύτταξε, κύτταξε τὰ διαβολόπουλα! ἐφώνει αὕτη καὶ ἠγωνίζετο ἀσθμαίνουσα νὰ ἐπαναφέρῃ τὴν τάξιν ἐν μέσῳ τοῦ ἀφηνιάσαντος στίφους, ἐνῷ ὁ πατὴρ ἐκράτει τὸ προσωπεῖον ὕψηλά, ὑψηλότερα τῶν κατ' αὐτοῦ ἀναπηδῶντων μικρῶν, κ' ἔλεγεν ἀταράχως:

— Αἱ, ἡσυχία, τώρα, ἡσυχία!... Κάμετε φρόνιμα... εἰδεμὴ δὲν ἔχει μουτσούνα!

— Μουτσούνα! Μουτσούνα! ἐκραύγασεν ἐν χορῷ τὸ παιδοθέμιον, θορυβώδη συγκροτοῦν πυρρίχιον κυκλῶ τοῦ πατρὸς, ἐνῷ ἡ μήτηρ μόλις κατῴρθου νὰ περισυναγάγῃ ἀπὸ τοῦ παιδίου τῆς μάχης τοὺς ἀπὸ τοῦ μανδύλιου πεσόντας τραυματίας.

Τέλος ἐπῆλθεν ἡσυχία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κυρ Δημήτρη. Τὰ παιδιά κατηνύσθησαν, καὶ συναχθέντα περὶ τὸν ταβάν ὡσφαινοντο βουλιμῶντα τὰ περιεχόμενα. Ἡ οἰκοδόσποινα ἐστρώσεν

ἐν μέσῳ τὴν βραχύποδα τράπεζαν τοῦ δειπνοῦ, τὸν σοφρᾶν, καὶ ἀνῆψε παρ' αὐτῷ κλαυθμηρίζοντα λύχον. Ὁ κυρ Δημήτρης, ἐκάθισε χαμαὶ σταυροποδῆτὶ καὶ σταυρώσας διὰ τοῦ μαχαίριου τοῦ τὸν ἄρτον ἐκοψε καὶ διένειμε.

— Δόξα σοι ὁ Θεός, γυναῖκα, εἶπε σταυροκοπούμενος, ἡ ἐβδομάδα πῆγε καλὰ. Βγάλαμε τριάντα δραχμαίς. Ὑγεία νάχωμε καὶ ὄξοντο! Ἡ φτώχεια θέλει καλοπέρασι!

Οὕτω δ' εὐθύμως ἤρχισε κ' εὐθύμως ἐπεράνθη τὸ πτωχικὸν τοῦ πτωχοῦ οἴκου δειπνον.

Ἀφοῦ δὲ τὰ παιδιά ἐτραγάνισαν καὶ τὸ ἔσχατον φαγώσιμον ὁστοῦν τοῦ ταβάν, σκυθρωπάζοντος εὐλόγως τοῦ παρισταμένου μολοσσοῦ, — εἰς ὃν σκληρὸς ἀπέμεινε κλῆρος, ὅ,τι μόνον ἀπρόσιτον εἰς παιδίων ὀδόντας—καὶ ἀποσμήχοντα διὰ φωμίου τὸ πῆλινον σκεῦος ἐγάνωσαν αὐτὸ λάμπον καὶ στίλβον, ὁ κυρ Δημήτρης ἐμοίρασεν ἀκριβοδικαίως τὰ τραγάλια εἰς τὰ τέκνα του, ἐστράγγισε εἰς τὸ ποτήριόν του τὸ κατὰλοιπον τῆς μελαψῆς φιάλης, καὶ σπογγίσας διὰ τῆς παλάμης τὸν μύστακα, εἶπεν εἰς τὴν σύμβιόν του ἐν ἀληθεὶ εὐφροσύνῃ:

— Δὸς μου τώρα λιγάκι τὸ μπουζούκι μου, κυρὰ Μαριώ, νὰ τὸ τραγουδήσωμε!

— Δὲν νυστάξατε σεις ἀκόμη, ἠρώτησεν ἡ κυρὰ Δημήτρηνα, ἀλλὰ τοσαῦτα διὰ μιᾶς ἀπῆντησαν ὅχι! εἰς μίαν κορυφωθέντα κραυγὴν, ὥστε καθυσύχασε μὲν ἡ μητρικὴ μέριμνα, ἐξέτέλεσε δ' ἀμέσως τὸ παραγγελλθὲν ἡ συζυγικὴ προθυμία.

Τὸ προσαχθὲν μπουζούκιον ἦτο πατρικὴ κληρονομία τοῦ Κυρ Δημήτρη. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ, βαρελοποιὸς ποτε καὶ μουσικὸς κατὰ τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του, μόλις εἶχε κατορθώσει νὰ διδάξῃ τὸν υἱόν του, πλὴν τυπικῶν τινῶν ὑποκρούσεων, ἕνα συρτὸν καὶ ἡμισὺν καλαματιανόν. Ἀλλὰ τὸ ἐν καὶ ἡμισὺ αὐτὸ ἤρκει εἰς διασκεδάσιν τῶν παιδίων, ὧν αἱ χορευτικαὶ γνώσεις περιωρίζοντο κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ μουσικὸν τοῦ πατρὸς τῶν εὐρετήριον.

— Ἐλάτε τώρα σεις, εἶπεν οὗτος, πιασθῆτε ἀπὸ τὰ χέρια... Ἐμπρὸς ὁ Νικολῆς, ὕστερα ὁ Γεώργης, καὶ οἱ ἄλλοι μὲ τὴν ἀράδα. Συρτό! Ὁ Νικολῆς ποῦ τραβάει τὸ χορὸ, φορεῖ καὶ τὴ μουτζούνα!

— Κ' ἐμεῖς πατέρα; ἐμεῖς; ἐφώνησε δυσθύνως ὁ λοιπὸς ἑμίλος, δὲ οὐκ ἐνὶ φρεσὶν;

— Ἀγάλια ἀγάλια! Ἐνας ἕνας θὰ τραβᾷ τὸ χορὸ καὶ θὰ τὴν φορῇ.

Καὶ ἀνέκρουσεν ὁ μουσικὸς, καὶ ἤρχισεν ἡ διασκεδάσις.

Ἐλαφροὶ τῶν παιδίων οἱ μικροὶ πόδες ἐπληττον, βυθμικῶς ἐνίστε, τὸ πᾶτωμα, αἱ λάλοι τῶν γλῶσσας παρηκολούθουν κατὰ διαλείμματα διὰ προχείρου ἄσματος τὸν σκοπὸν τῆς ὀρχήστρας, ὁ

δὲ πατὴρ, διακόπτων ἐνίστε τὴν μουσουργίαν, ἀνέμελλεν ἔρρινον καὶ βροντοφώνον ᾠδὴν, πρὸς τὴν ἀγαλλίων καὶ σκιρτῶν ἀπήντα ὁ χορὸς.

— Κέφι ποῦ τῶχεις, εὐλογημένε! ἔλεγεν ἡ κυρὰ Μαριώ, νανουρίζουσα ἡρέμα τὸ βρέφος της, — διότι εἶχε καὶ βρέφος ἡ εὐλογημένη. — Κέφι ποῦ τῶχεις! Δὲν πέφτεις νὰ πλαγιαῖσῃς, ποῦ εἶσαι κουρασμένος, μόνον κάθισαι καί... .

Κτύπος δυνατὸς εἰς τὴν ἐξώθυραν διέκοψε τῆς Δημήτρηνας τὴν φράσιν καὶ τοῦ Δημήτρη τὴν μουσικὴν.

— Ποιὸς νῆνε τέτοια ὦρα! εἶπεν οὗτος, ἀποθέτων τὸ ὄργανόν του καὶ ἐγειρόμενος. Ἐλα! σιωπή! εἰς καὶ ἡσυχία! ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὰ παιδιά, ἅτινα ἐξηκολούθουν ὀρχούμενα καὶ μετὰ τὸ πέρας τοῦ μέλους, ὡς θάλασσα σαλευομένη καὶ μετὰ τοῦ ἀνέμου τὴν πτώσιν.

Κ' ἐβάδισε πρὸς τὴν θύραν.

Καθ' ὃν χρόνον ἠθύμουν καὶ διασκεδάζον οἱ κάτοικοι τῆς πτωχῆς καλύβης, ἐπληττον καὶ ἐχασμῶντο τοῦ πλουτοῦ οἴκου οἱ κύριοι.

Περάναντες τὸ γεῦμα των, ὅπερ ἄφθονον ὡς συνήθως καὶ ποικίλον, οὐδὲν εἶχεν ἰδιαιτέρον γνώρισμα, τὸ δυνάμενον ν' ἀναμνήσῃ αὐτοὺς τὴν ἀπόκρεω, ἀνεκλίθησαν ἀμφοτέρω ἀπέναντι ἀλλήλων, ἐκεῖνος μὲν ἐπὶ σοφῇ μαλακοῦ, καπνίζων τὸ σιγάρον του, καὶ χειλοσποτῶν ἡρέμα τὸν καφέν του, αὕτη δὲ ἐπὶ τοῦ ἐγγυτάτου εἰς τὴν τράπεζαν κλιντήρος, θωπεύουσα νωχελῶς διὰ τῆς λευκῆς καὶ δακτυλιοφόρου χειρὸς της τὸ λείον τρίχωμα χονδροκεφάλου αἰλουροῦ βέγγοντος μακρῶς ἐπὶ τῶν γονάτων της.

Πλὴν τοῦ βόγγου τούτου, σιγῇ ἐντελής ἐπεκράτησεν ἱκανὴν ὥραν ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ὅτι δὲ τέλος ὁ κύριος Μαρῆς ἐρρόφησε, πλὴν τοῦ καφέ του, καὶ μικρὸν ποτήριον κονιάκ, καὶ ἠσθάνθη τὰ σιγάρον του ἐγγίζον εἰς τὸ πέρας, ἀνεκάθισε, μορφάζων ἐκ μικροῦ τινος βεσματικῶς νυγμοῦ, ὃν ἠσθάνετο εἰς τὴν κνήμην, καὶ εἶπεν ἀφοῦ μεγαλοφώνως ἐχασμήθη:

— Δὲν παίζεις λιγάκι Βορσαε, Ἐρμιόνη;

— Οὐφ! καὶ μὲν Ἀγασίλας... νὰ ἤξευρες πῶς βαρηνόμαι... ἀπῆντησεν ἐκείνη, παρατείνουσα μετὰ κόπου τὰς λέξεις καὶ οἰονεὶ συλλαβίζουσα αὐτάς. Ἐπᾶνω εἰς τὴν χώνευσιν... καὶ ποῦ ν' ἀφήσω τώρα τὸν καὶ μὲν τὸν Πλούτωνα, ποῦ κοιμάται τόσον εὐμορρα.

— Καλὰ! ὑπέλαθεν ὁ Ἀγασίλας καὶ ἡ τελευταία τῆς λέξεώς του συλλαβὴ ἀπῆλθεν εἰς δεύτερον καὶ φοβερώτερον τοῦ πρώτου χάσμημα.

— Τι; ἐνύσταξες κ' ὅλα; ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του, ἀκούουσα μάλλον ἢ βλέπουσα τὴν

συζυγικὴν ἐκείνην χασμωδίαν. Μήπως δὲν εἶσαι καλὰ;

— Καλὰ εἶμαι... ἀλλὰ βαρηνόμαι κ' ἐγώ... ἔξυρες.

— Δὲν πηγαίνεις καμμὴν ὥρα εἰς τὴν λέσχην νὰ διασκεδάσῃς;

— Ἀποκρηθὲ σήμερον... ποιὸς θὰ εἴνε εἰς τὴν λέσχην; Ἐπειτα... μπορεί νὰ μᾶς ἔλθουν καὶ τί ποτε μάσκαρες ἀπόψε...

— Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ; φωτίσῃ, νὰ σοῦ εἰπῶ! Διότι αὐταὶς ἡ βραδυαὶς τοῦ χειμῶνος εἶνε ἀτελειωταῖς.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσελθὼν ὑπηρέτης, ἄφογος τὴν ἀναβολὴν, ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δέσμη ἐφημερίδων, εἰπὼν ἀπλῶς:

— Ταχυδρομεῖον!

— Ἀ, τί καλὰ, ἐφώνησεν εὐθύμως ὁ Ἀγασίλας, καὶ θείς ἐπὶ τῆς ρινὸς τὰς διόπτρας του ἀνέπτυξε τὸ νεώτατον τῶν φύλλων καὶ ἤρχισε τὴν ἀνάγνωσιν ἀπὸ τοῦ τέλους.

Ὁ Πλούτων, ἀφυπνισθεὶς, ἐπῆλθε χαμαὶ ἄνευ περαιτέρω διατυπώσεως, καὶ βυθίλας τοὺς ἐμπροσθίους τοῦ ὄνυχας εἰς τὸν παχὺν τῆς αἰθούσης τάπητα ἐκύρτωσεν εὐαρέστως τὴν ράχιν του, ἡ δὲ κυρία Ἐρμιόνη, ἀνεγερθεῖσα ἠνοῖξε μίαν τῶν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ θυρίδων.

— Νὰ πᾶρωμεν ὀλίγο ἀέρα καὶ κλείω εὐθύς, εἶπε προλαμβάνουσα πᾶσαν τοῦ ἀνδρός της διαμαρτυρίαν.

Ἀλλ' ἀπὸ τῆς θυρίδος ἐκείνης, πλὴν τοῦ δροσεροῦ ἀέρος, εἰσέβαλεν ἀπρόσκλητος ξένος καὶ ἡ εὐθυμὸς ἀντήχησις τοῦ μπουζουκίου τοῦ Κυρ Δημήτρη.

— Νὰ τα! εἶπεν ὁ χρηματιστὴς ἐξακολούθων τὴν ἀνάγνωσιν του· ἄρχισαν πάλιν οἱ ἀντικρυναὶ μᾶς τὰ συνειθισμένα. Ξεύρεις, Ἐρμιόνη, ὅτι κατῆντησεν ἀνυπόφορος αὐτὸς ὁ κυρ Δημήτρης μὲ τὸ κοπάδι του;

— Διατί οἱ καὶ μένει; ἠρώτησε μετ' ἀγαθότητος ἡ κυρία. Διασκεδάζουν... δὲν κάμνουν κακόν. Τί σὲ πειράζουν;

— Μὲ ἀνησυχοῦν... τί ἄλλο θέλεις νὰ μὲ πειράζουσιν; ἀπῆντησεν ἐκεῖνος, ἀναγινώσκων πᾶντοτε.

— Ἐγὼ τοὺς ζηλεύω, νὰ σοῦ εἰπῶ, ὑπέλαθε μετὰ μικρὸν ἡ κυρία Μαρῆ, πλησιάζουσα εἰς τὸν σύζυγόν της καὶ θωπεύουσα ἡρέμα τὸν ἐπὶ τῆς ἐφημερίδος κύπτοντα τράχηλόν του.

— Τί σοῦ ἦλθε; εἶπεν ἐκεῖνος ἀναβλέπων.

Τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὑπέλαθεν ἡ Ἐρμιόνη ἀποτεινομένην εἰς τὴν ζηλείαν μάλλον ἢ τὴν θωπιάν της, κ' ἔσπευσε νὰ προσθέσῃ:

— Ἀχ... ζηλεύω τὰ παιδιά των. Δὲν ἔξυρες πόσα εἶνε, Ἀγασίλας... καὶ ὅλα τόσα... τόσα, τὸ ἕνα μικρότερον καὶ ὠραιότερον ἀπὸ τ' ἄλλο. Νὰ εἶχαμε κ' ἐμεῖς κανένα!... εἶπε μετ' ὀλίγον σιγα-

λῆ τῇ φωνῇ καὶ κύπτουσα τὴν μορφὴν τῆς πρὸς τὴν μορφὴν τοῦ συζύγου τῆς.

— Χά, χά, χά! ἐφώνησεν ἐκεῖνος γελῶν, μὲ τὴν ὥρα σου ἦλθε ἡ ὁρεῖς! Ποῖος σου πταίει; μὴ τὰ κάμνεις μισά!

Καὶ ἀποβαλὼν τὰς διόπτρας τοῦ ἡγέρθη καὶ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἐστίαν.

— Μὲ τὰ σωστά σου λοιπόν, ἀγάπη μου, ἐξηκολούθησε διὰ μελιχίαις φωνῆς, προσπαθῶν νὰ κολλᾷ τὴν πρὸ μικροῦ τραχύτητα τῆς φράσεώς του, μὲ τὰ σωστά σου ζηλεύεις τοὺς γείτονάς μας;

— Καὶ εἶνε νὰ μὴ τοὺς ζηλεύει κανεὶς; Δὲν βλέπεις τί εὐτυχιμένοι ζοῦν! Πῶς εἶνε πτωχοὶ!.. ἀδιάφορον. Ὅλοι βοδοκόκκινοι ἀπὸ ὑγείαν... Ἀνάγκας δὲν ἔχουν... φροντίδας δὲν ἔχουν... Σπῖτι γεμάτο ζωὴν καὶ χαράν! Ὅταν εἶνε νὰ δουλεύουν δουλεύουν, καὶ ὅταν εἶνε νὰ διασκεδάσουν διασκεδάζουν. Ὅχι...

— Ὅχι! ἂν ἐμᾶς; ἤθελες νὰ εἰπῇς καὶ ἐστάθης.

— Βέβαια. Ὑψύματα; ἀπήντησεν ἡ κυρία Μαρῆ, ὑψύματα τοὺς ὥρους. Ἡμεῖς μὲ ὅλα μας τὰ καλά... μὲ τὰ πλούτη μας, μὲ ὥραιον σπῖτι, μὲ ἀμάξια, μαγειροὺς, ὑπηρέτας, τὰ ἔχομεν αἰώνως καταδικασμένα, ἂν νὰ ἔχωμεν πένθος! καὶ ἂν δὲν ἔλθῃ κανεὶς ξένος νὰ μᾶς ἰδῇ, δὲν ἀνοίγομεν τὸ στόμα μας ὥραις. Ἐγὼ τοῦλάχιστον σὲ βεβαιῶ, ἐξηκολούθησεν ἡ ἀγαθὴ γυνὴ μετὰ πικροῦ μειδιήματος, κατήντησα νὰ μὴν διελῶ παρὰ ὅταν μαλλῶν τοὺς ὑπηρέτας... Αὐτοὶ οἱ πτωχοὶ μὲ τὸ τίποτε εἶνε πάντα εὐχαριστημένοι, εὐθυμοὶ, διασκεδάζουν ἀδιάκοπα, τραγουδοῦν, χορεύουν, χαίρονται τὴν ζωὴν των τέλος πάντων. Διὰ τὸ αὐτό;

— Διὰ τί εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ χρηματιστής, περιπατῶν σιγὰ ἄνω καὶ κάτω ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἐἴτα δὲ ὡσεὶ φαινὴ τις ἰδέα ἐπῆλθεν αἰφνης ἀπαντῶσα εἰς τὸ ἐνδιάθετον αὐτοῦ ἐρώτημα, ἔστη ἀποτόμως ἐπιστραφεὶς ἐνώπιον τῆς συζύγου του καὶ ἠρώτησε.

— Θέλεις, Ἐρμιόνη μου, νὰ σιωπήσουν οἱ γείτονές μας, καὶ νὰ παύσῃ ὅλη αὐτὴ ἡ διασκεδάσις καὶ ὁ θόρυβος;

— Ὅχι! τοὺς καυμένους! ἀπήντησεν ἐκείνη περίτρομος, τίς οἶδεν ὅποια ὑποθέτουσα τὰ σχέδια τοῦ συζύγου τῆς. Ὅχι... μὴ τοὺς κάμῃς καὶ ἄφησέ τους... τί μᾶς πειράζουν;

— Καλὸν νὰ τοὺς κάμῃς; ἀπήντησε μειδιῶν ὁ κύριος Μαρῆς. Ποῦ σοῦ ἐφάνη; Ἐννοία σου, μὴν ἀνησυχῇς... καὶ δὲν θὰ πάθουν τίποτε. Καλὸν θὰ τοὺς κάμῃς... καὶ θὰ σιωπήσουν. Θὰ ἰδῇς!

— Μὰ τί σκοπὸν ἔχεις;

Ὁ Ἀγασίλαος οὐδὲν ἀπήντησεν, ἀλλ' ἐξελθὼν τῆς αἰθούσης, καὶ καλέσας τὸν ὑπηρέτην τοῦ Γιάννην εἶπεν εἰς αὐτὸν ὀλίγας λέξεις ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ὁ Γιάννης ἔκρουεν, ὡς εἶδομεν ἤδη, τὴν θύραν τοῦ Κύρ Δημήτρη.

Τὴν ἐπαύριον ἐσπέραν ὁ κύρ Δημήτρης, δειπνήσας συντομώτερον καὶ τοῦ συνήθους, ἔπλυνε πρῶτον τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον, ἐνεδύθη κατόπιν ἐν ζεύγος καινουργῶν δῆθεν σανδαλίων, ἅτινα ἀπὸ πάντε ἤδη ἔτῳ ἐφύλαττεν ἡ Μαριὴ ἐντὸς παλαιοῦ ἐρμαρίου διὰ τὰς δεσποτικὰς ἐορτάς, ἐφόρεσε τὸ καλὸν του φέσιον, καὶ εὐτρεπίσας ὅσον κάλλιον ἠδύνατο τὴν λοιπὴν αὐτοῦ ἀναβολὴν, ἠτομάσθη νὰ ἐξέλθῃ, λέγων:

— Ἀς πᾶμε νὰ ἰδοῦμε τί μᾶς θέλει ὁ κύρ Ἀγασίλαος.

— Δὲν θ' ἀργήσῃς; ἠρώτησεν ἡ σύζυγός του.

— Πῶς θ' ἀργήσω; Μήπως ἔχομε τίποτε νὰ μοιράσωμε μὲ τὸ γείτονα; Ὁ ἄλλος καμμιὰ δουλειὰ νὰ μοῦ παραγγείλῃ... Σὲ δύο λεπτά εἶμαι ἔξω.

— Κύτταξε νὰ μὴ παραστρατήσῃς...

— Μὲ τὸ καλὸ μου φέσι; ἀπήντησεν ὁ Δημήτρης, καταπλαγείς διὰ τὴν σύμφωνίαν τοῦ ὑπέθεσεν αὐτὸν ἱκανὸν τοιαύτης μωρίας.

Κ' ἐξῆλθε λέγων:

— Πλάγιασε τὰ παιδιὰ!

Ἡ κυρὰ Δημήτριναι, μέινουσα μόνη κατέκλεινε πρῶτον τὸν πολυάριθμον αὐτῆς τόκον ἐπὶ δύο εὐρέων στρωμάτων, χαμαὶ ἠπλωμένων ἐντὸς τοῦ παρακειμένου θαλάμου, εἴτα δὲ καθισθεῖσα παρὰ τὸν λύχνον τῆς, ἤρχισε πλέκουσα κάλτσαν καὶ διανοουμένη τί ἄρα γέ ἤθελε τὸν σύζυγόν τῆς ὁ κύριος Ἀγασίλαος.

— Νὰ τὸν φώτιζε ὁ Θεός, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν, νὰ μᾶς εἰδῇ καμμιὰ καλὴ δουλειά... ἀποκοπή, νὰ βγάλωμε τίποτε. Κανένα χωράφι, νὰ εἰπούμε, νὰ τὸ βάλῃ ἀμπέλι ὁ Δημήτρης, καλὸ γερικό, νὰ πάρωμε καὶ μεῖς λιγάκι ἀπάνω μας. Γιατί μ' ἔλ' αὐτὰ τὰ παιδιὰ, ζῶν νὰ χροῦν! ποῦ νὰ βγῇ κανεὶς μὲ τὸ μεροδόλι... ψωμί μοναχὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὰ προφτάσῃ ὁ καυμένος ὁ Δημήτρης. — Ἀ! δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπεν αἰφνης διακόπτουσα μεγαλοφώνως τὰς σκέψεις τῆς καὶ σταυροκοπούμένη.

Ἀπορούσα δὲ διὰ τὸν Δημήτρη δὲν ἐπανήρχετο, ἀνέλαβε πάλιν ἀνεπαίσθητως τὸν εἰρμὸν τοῦ τερπνοῦ τῆς ὁνείρου.

— Ὁ Θεὸς ἕνα φουστανάκι τῆς Ἑλένης μου, ἐξηκολούθησε διαλογιζομένη, καὶ ὁ Θεὸς καὶ τὸ Νικολῆ μου ἔς τὸ σχολεῖν, νὰ μὴ μείνῃ στραβὸ τὸ καυμένο, καὶ μὲ βλαστημὰ μὴ μέραι. Ὁ Θεὸς καὶ τὸ τάμμα ποῦ ἔχω ἔς τὴν Βαγγελίστρα γιὰ τὸ Σπύρο μου, δταν ἐβγαλῇ τὴν ἑλὸγιά, καὶ δὲν μ' ὑπόρεια ἀκόμη νὰ τὸ στείλω... μὲ τί νὰ τὸ στείλω! Ἄν περισσεύει τίποτε, αἱ! θάκω καὶ ἐγὼ, νὰ σοῦ πῶ, ἕνα βούχο νὰ βάλω

ἀπάνω μου, ποῦ περπατᾷ τόρα δύο χρόνια μὲ μπαλῶματα...

Οὕτω δὲ δειλῶς ἱστίοδρομοῦσα διὰ τοῦ πελάγους τῶν ὁνείρων, δὲν ἤκουσεν ἡ Μαριὴ ἀνοιγόμενῃ καὶ κλειομένην τὴν αὐλόθυραν, οὔτε τὴν μετ' ὀλίγον ἡμιανοιχθεῖσαν ἡμέρα θύραν τοῦ οἰκίσκου, οὔτ' ἐνόησε τὸν κύρ Δημήτρη, ὅστις προκύψας διὰ τῆς θύρας τὴν κεφαλὴν, ἠρώτησε σιγαλῇ τῇ φωνῇ πρὶν εἰσελθῇ:

— Κοιμήθηκαν τὰ παιδιὰ;

— Οὐ! μ' ἐτρόμαξες, καυμένε! ἐφώνησεν ἡ ἀνανήψασα αἰφνης σύζυγός του. Τί στέκεσαι τὸρ' αὐτοῦ; τελείωσες; ἔλα μέσα.

— Μὴ φωνάζῃς! ὑπέλαβε, σιγὰ καὶ πάλιν ὁ κύρ Δημήτρης, ἱστάμενος πάντοτε ἐπὶ τῆς φλίας τῆς θύρας. Κοιμήθηκαν τὰ παιδιὰ;

— Σὲ καλὸ σου! κοιμήθηκαν βέβαια. Τί θὰ πῇ αὐτό; Τί ῥωτᾷς; Τί σοῦ ἦλθε;

— Μεγάλα πράγματα, Μαριὴ μου! ἀπήντησεν ἐκεῖνος εἰσερχόμενος.

Πρέπει δ' ἀληθῶς μεγάλα πράγματα νὰ εἶχον συμβῇ εἰς τὸν πτωχὸν Δημήτρη, διότι καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο ἡλκωμένον, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ εἶχον λάμψιν ἀσυνήθη καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἡ κλαγγὴ ἦτο τρομώδης καὶ παρηλλαγμένη.

— Καλὲ τί εἶπαθες; ἠρώτησεν ἐγειρομένη καὶ πλησιάζουσα ἀνησυχῶς ἡ κυρὰ Δημήτριναι. Σὺ δὲν εἶσαι ὁ ἴδιος.

— Τόρα καὶ ἄλλη μιά φορά ὁ ἴδιος! Κύτταξ' ἐδῶ!

Καὶ λαβὼν κάτωθεν τῆς μασχάλης τοῦ σακκιδίου πληρὴς τὰλλήρων κατήνεγκεν ἐπ' αὐτοῦ βαρὺν τὸν γρόνθον του.

Ἡ πτωχὴ Μαριὴ ἔγεινε κάταχρος. Ἡσθάνθη διὰ μίαν λυόμενα τὰ γόνατά τῆς ἤνοιξε τὸ στόμα τῆς νὰ διηγήσῃ... ἀλλὰ ποῦ φωνή! Ἐνόμισεν ὅτι ὁ λάρυγξ τῆς εἶχε καταβῇ διὰ μίαν εἰς τὰ βάθη τοῦ στήθους τῆς. Εὐτυχῶς δὲν ἦτο φύσις ἀδρά, ἢν ἠδύνατο νὰ νικήσῃ ἐπὶ μακρὸν ἡ συγκίνησις.

— Δημήτρη! ἀνέκραξε τέλος συνερχομένη, καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐβρόντησεν ὡς φωνὴ κατηγόρου καὶ ἡ χεὶρ τῆς ὑψώθη ἀπειλητικῇ. Ποῦ τὰ νύρες αὐτὰ τὰ χρήματα;

Ὁ πτωχὸς Δημήτρης ἔμεινε κατ' ἀρχὰς ἐνός καὶ κατὰ πληκτὸς πρὸ τῆς αἰφνιδίως μεταμορφώσεως τῆς συζύγου του. Ἀλλ' ἀστραπὴ ταχεῖα, ἡ ἀστραπὴ τῆς ὑποφίας τῆς Μαριῆς, διέδραμεν ἀμέσως τὴν διάνοiάν του, καὶ ἀνακαγγάσας παταγωδῶς,

— Χά, χά! εἶπε, μὴ θαρρῇς πῶς τέκλεψα; Μοῦ τᾶδωσαν, μπατάκια μου, μοῦ τὰ... δῶ... σαν... μοῦ τὰ χάρισαν!

— Σοῦ τὰ χάρισαν; Ποῖος σοῦ τὰ χάρισε; Ποῖος χαρίζει σήμερα ἔς τὴν Ἀθήνα σακούλια

τάλληρα;.. Δημήτρη!

— Ἐλα, ἔλα... μὴν ἦσαι τρελλή! Μοῦ τὰ χάρισε ὁ κύρ Ἀγασίλαος... Ποῦ ὁ Θεός νὰ μοῦ κόβῃ χρόνια νὰ τοῦ δίνῃ μέραις! Κάθισε κάθισε νὰ σοῦ τὰ πῶ!

Καὶ καθίσας πρῶτος ἐκεῖνος ἤρξατο προσπαθῶν νὰ διηγήσῃ τὰ γενόμενα, καὶ ν' ἀπαρτίσῃ εἰς ἕν ὄλον τὰ πράγματα, τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ καὶ τὰ αἰσθήματά του.

— Μπῆκα, ποῦ λές, Μαριὴ μου, καὶ ἕνας ὑπηρέτης, ν' ἀντρεπόμενα ποῦ τὸν κύτταζε, τόσο ὥρτια βούχα φοροῦσε...

— Τί τὰ θέλεις τὸρ' αὐτά; διέκοψεν ἀνυπομονοῦσα ἡ κυρὰ Δημήτριναι. Λέγε τί ἔγινε!

— Στάσου δά, μὴ βιάζεσαι. Μπῆκα τὸ λοιπὸν καὶ ἀπὸ κάμαρα πὲ κάμαρα, μπρὸς ὁ δούλος πῖσω ἐγώ, βρέθηκα μπροστὰ ἔς τὸν κύρ Ἀγασίλαο. Τί σπῖτι, καυμένη Μαριὴ! Καλὰ ποῦ ἔβαλα τὰ καινούρια μου παπούτσια.

— Οὐφ, καυμένε... λέγε τί σοῦ εἶπε, καὶ ἄφησε τῆς φλυαρίαις.

— Τί μοῦ εἶπε; καὶ θυμᾶμαι θαρεῖς; Τί κάνομε, πῶς περνοῦμε, πόσα παιδιὰ ἔχομε... ἂν ἤμαστε στενοχωρημένοι... χίλια δύο. — Καλὸν τατος ἄνθρωπος, Μαριὴ μου! χρυσὸς ἄνθρωπος!.. Αὐριο εὐθὺς θὰ τοῦ παραγγείλω μιά λαμπάδα, ἴσα μὲ τὸ μπῆτι τοῦ, νὰ τὴν πᾶν ἔς τὸν αἰ Δημήτρη...

— Καλὰ ὅλ' αὐτά... μὰ πῶς σοῦ δώσε τὰ χρήματα; γιατί σοῦ τᾶδωσε;

— Ἐδῶ καὶ ἐγώ, γιατί; ἔτσι θέλῃσε. Μᾶς βλέπει, λέει, ἀπὸ τὰ παράθυρά του καὶ μᾶς χαίρειται... γιατί ἔχομε πολλὰ παιδιὰ καὶ καλὴ καρδιά... καὶ ζοῦμε χαρούμενοι καὶ διασκεδάζομε... Κάνομε λιγάκι ἀνησυχία καμμιὰ φορά, μὰ δὲν τὸν πειράζει, λέει... ἡ γυναῖκά του μάλιστα μᾶς καμαρώνει... — δὲν ἔχει, ξέρεις παιδί ἢ καυμένη... — Τί ἔλεγε;.. ἂ, ναί! τὸ λοιπὸν, μᾶς λυπήθηκε, λέει, ἐμένα καὶ σένα, νὰ μᾶς βλέπῃ ἔτσι νὰ δουλεύωμε ὅλη μέρα, καὶ τοῦ ἤρθε, λέει, ἡ ἰδέα νὰ μᾶς κάμῃ εὐτυχιμένους. Μὲ ῥώτησε, τί θέλω; — τί νὰ θέλω; ὑγεία καὶ δουλειά, ἀφέντη. — Δουλειά; λέει· ἐγὼ νὰ σοῦ δώσω χρήματα νὰ κάμῃς δουλειά, ὅ,τι δουλειά θέλεις. Καὶ σηκώνεται μωρὸ μάτια μου, βάζει ἕνα κλειδί 'σὲ μιά ὀρθὴ κασσέλλα... Κράκ! ἐγὼ τρόμαξα, νὰ σοῦ πῶ! — Ἀνοίγει ἕνα πορτέλλο, χονδρὸ 'σάν καὶ ἐκεῖνο ποῦ ἔχουν ἡ μπουκαπόρταις ἔς τὰ βασιλικὰ καράβια, καὶ βγάζει αὐτὴ τὴ σακούλια.

Ταῦτα δὲ λέγων ὁ κύρ Δημήτρης κατήνεγκε καὶ πάλιν τὸν γρόνθον του ἐπὶ τοῦ πρὸ ποδῶν τοῦ ἀποτεθειμένου σακκίου.

— Ἐδῶ μέσα, λέει, ἔχει πεντακόσια τάλληρα. Μπορεῖς νὰ κάμῃς μὲ αὐτὰ ὅ,τι δουλειά θέλεις. Πάρ' τα! Δὲν θέλω χαρτί, οὔτε ἀπόδειξι. Ἄν πλουτίσῃς καμμιὰ φορά, καὶ πᾶν ἡ δουλειὰς σου

καλά, μού τὰ δίνης... εἰδμή, χάρισμά σου. Μοῦ φάνηκε πῶς ὠνευρεῖσθαι. Δὲν ἔξευρα τί νὰ πῶ, τί νὰ κάμω. —Χάρισμά μου, λέω, ἀφέντη, μὰ πῶς... —Δὲν ἔχει πῶς, λείν θὰ τὰ πάρης! Μοῦ κάνεις χάρι, καὶ μοῦ σφίγγει τὸ χέρι. Μοῦ σφίγγει τὸ χέρι, Μαριώ, κατὰλαβες; Τί νὰ κάμω τὸ λοιπόν; τὰ πῆρα. Κακὰ ἔκαμα; ἔπρεπε νὰ μὴ τὰ πάρω;

Ἡ πτωχὴ Μαριώ δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ. Ἐλαιο. Τὸ ὄνειρόν της ἐκεῖνο, τὸ πρὸ μικροῦ, ἤρχετο πάλιν μειδιών πρὸ τῆς φαντασίας της, καὶ τὸ μειδίματόν της δὲν ἦτο πλέον πλάνη, οὐδὲ γοητεία. Ἡδύνατο τώρα νὰ στείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον τὸν Νικολῆ της, ἡδύνατο νὰ κάμῃ τὸ τάμγμα της εἰς τὴν Εὐαγγελίστριαν.

Ἐκεῖ σιμά της ἔκαμε μικρὸν κανδήλιον πρὸ μικροῦ εἰκονίσματος τῆς Θεοτόκου. Ἐνώπιον τῆς εἰκόνας αὐτῆς εὐρέθη αὐτομάτως γονυπετῆς ἡ κυρὰ Δημήτριάνα.

—Ἀμ' δὲν εἴπαμε δά, γυναῖκα, ν' ἀρχίσωμε τὰ κλάμματα! ὑπέλαβεν ὁ ἀνὴρ, βλέπων αὐτὴν σπογγίζουσαν τὰ δάκρυά της, προσπαθῶν δὲ νὰ νικήσῃ καὶ αὐτὸς τὴν συγκίνησιν ἣτις τὸν κατελάμβανεν. Ἐλα, σήκω τώρα καὶ πὰρ' τ' αὐτὰ νὰ τὰ φυλάξῃς.

—Ποῦ νὰ τὰ φυλάξω; εἶπεν ἐγειρομένη ἡ Μαριώ, ἀφοῦ ἐπέρανε τὴν ὑπὲρ τοῦ μεγαλοδωροῦ εὐεργέτου θερμὴν αὐτῆς δέησιν.

—Ἐεῦρω γ' ὧ; ὅπου θέλεις. Νὰ ἐκεῖ, 'ς τὴ μεγάλη κασσέλλα, ποῦ ἔχει καὶ μεγάλο κλειδί! Ἔτσι! ἐξηκολούθησεν, ἀφοῦ ἐξετελέσθη ἡ παραγγελία του. Δὲς μου τώρα τὸ κλειδί, καὶ βοήθησέ με νὰ βάλωμε τὴν κασσέλλα ἀποκάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι γὰρ περὶ ἀσφάλεια.

—Ἀσφάλεια; καὶ τί φοβᾶσαι; νὰ μὰς πατήσουν κλέφταις;

—Δὲν ξεῦρω ἐγώ... ὅποιος φυλάει τὰ βουχὰ του ἔχει τὰ μισὰ· τώρα εἰμαστε πλούσιοι, κυρὰ Μαριώ, τὸ κατὰλαβες; καὶ χρειάζεται προσοχὴ καὶ φρόνησι.

—Καὶ ποῖος μὰς ξέρει, Δημήτρη μου;

—Ναί, δὲν σοῦ λέω... ἀπήντησεν ἐκεῖνος, ξύων τὴν κεφαλὴν του, ἀλλὰ ποῦ ξέρεις; ὁ διάβολος ἔχει πολλὰ ποδάρια, καὶ πολλὰ μάτια. Καλλίτερά ἐτσι. Ἀ! σῶσε τώρα τὸ πῶς, νὰ πλαγιάσωμε, καὶ αὐριο τὰ λέμε. Ἀλήθεια, νὰ στείλῃς ἀπὸ τὸ πρῶτ' τὰ παιδιὰ, τὰ μισὰ 'ς τὴν ἀδελφὴν μου, καὶ τὰ μισὰ 'ς τὴν μάννα σου.

—Γιατί;

—Νάχωμε λίγη ἡσυχία αὐριο... θάχωμε ὁμιλίας ποῦ δὲν εἶνε γὰρ παιδιὰ...

—Τὰ καυμένα... δὲν τ' ἀφίνεις καὶ αὐτὰ νὰ χαροῦν;

—Ἐχουν καιρὸ νὰ χαροῦν! ἐπέμεινε λέγων, σκαίτερον ἢ κατ' αὐτόν, ὁ Δημήτρης. Κάμε αὐτὸ ποῦ σοῦ λέω.

—Καλὸ.

Καὶ τὸ ἀνδρόγυνον κατεκλίθη... ἀλλὰ δὲν ἀπεκοιμήθη ἀμέσως, ὅπως ἄλλοτε, ὅτε ὁ ὕπνος ἤρχετο ταχύς ἀναπαύων τὰ ἐκ τῆς ἐργασίας καταπεπονημένα των μέλη, καὶ ναρκῶν εὐκόλως τὴν ἀργὴν αὐτῶν διάνοιαν. Εἶχον τόσα πράγματα νὰ σκεφθοῦν ἀπόψε, ἡ Μαριώ καὶ ὁ Δημήτρης! Τί νὰ κάμουν αὐτὰ τὰ χρήματα; διενόετο ἐκάτερος· τί ν' ἀγοράσουν; Τί νὰ ἐπιχειρήσουν; Πῶς νὰ τὰ καταστήσουν κερδοφόρα; Καὶ ἔπειτα... ἦτο φρόνιμον νὰ τὰ κρατοῦν εἰς τὸν πενιχρὸν αὐτῶν οἶκον, τόσα χρήματα; Ὅ, τι ἦτο νὰ γείνη, ἔπρεπε νὰ γείνη γρήγορα... καὶ νὰ γείνη μάλιστα μὲ τρόπον, ὥστε νὰ μὴ φανῇ... νὰ μὴ ἐννοήσουν οἱ συγγενεῖς των... —πτωχοὶ ἐπίσης ἡμερόδιοι—ὅτι ἐπλούτησαν. Θὰ ἤρχιζαν τότε τὰ δανεικὰ—καὶ ἀγύριστα βεβαίως—καὶ αἰτήσεις βοηθείας, καὶ μεμφιμαίρια, καὶ δυσἀρεσκείαι καὶ ὑποψίαι ὥστε ἀκόμη, —τίς οἶδε—περὶ τῆς πηγῆς τοῦ πλούτου των... καὶ φθόνος... καὶ χίλια ἄλλα κακὰ... Ἐπειτα ὁ κύριος Μαρῆς εἶχε εἰπεῖ νὰ τοῦ τὰ ἐπιστρέφουν ἂν πάγουν καλὰ ἡ δουλειὰς των... Δὲν ἔπρεπε νὰ προσέξουν μήπως ζημιωθοῦν; Χωρὶς ἄλλο! ἀλλὰ πῶς;... ἀπλῶς ἄνθρωποι ὡς ἦσαν;..

Κ' ἐσκέπτετο ὁ Δημήτρης, κ' ἐσκέπτετο ἡ Μαριώ, κ' ἐστρέφοντο μὲ κλειστοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς κλίνης των, προσποιούμενος ἕκαστος ὅτι ἐκοιμάτο, ἵνα μὴ ἀφυπνήσῃ τὸν ἄλλον, ἢν ὑπέθετε κοιμώμενον.

Τέλος ἐβάρυνθη ὁ ἀνὴρ νὰ κρατῇ κλειστὰ τὰ ὄμματά του. Τὰ ἤνοιξε, καὶ εἶδεν ἄγρυπνον παρ' αὐτῷ τὴν γυναῖκα του.

—Δὲν κοιμάσαι καὶ σύ, Μαριώ; εἶπε. Ἐγώ, τί νὰ σοῦ πῶ, δὲ μοῦ κολλάει ὕπνος ἀπόψε, μ' αὐτὰ τὰ διαβολοχρήματα.

—Ἀμ' ἐμένα;

—Πρέπει κάτ'ι νὰ τὰ κάμωμε... νὰ τὰ βγάλωμε ἀπὸ 'δῶ μέσα... γιατί...

—Κ' ἐγὼ τὸ ἴδιο συλλογίζομαι.

—Ἐγὼ λέω, γυναῖκα...

Καὶ ἤρχισε συζήτησις μακρὰ μεταξὺ τῶν συζύγων περὶ τῆς διαθέσεως τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου περιεχομένου τοῦ σάκκου συζήτησις ἡρεμὸς τὸ κατ' ἀρχάς, ζωηρότερα κατόπιν, τραχυθεύσα δὲ βαθμυθὸν εἰς ἐρίδα καὶ ἀπολήξασα μετὰ τινα ὥραν εἰς πείσματα μεγαλόφωνον λογομαχίαν, —τὴν πρώτην ἣν ἤκουον οἱ ταπεινοὶ τῆς οἰκίας των τοῖχοι.

Ἀλλὰ ἤθελεν ὁ εἰς καὶ ἄλλα ἤθελεν ὁ ἄλλος. Ἐκείνη γνώμην εἶχε ν' ἀγοράσουν χωράφια καλὰ καὶ νὰ τὰ φυτεύσουν ἀμπέλια· ὁ Δημήτρης ἔλεγε καλλίτερα ν' ἀνοίξῃ οἰνοπωλεῖον, ἢ καφενεῖον, ἢ ἄλλο τι ἔργον νὰ ἐπιχειρήσῃ, ἥσυχον ὅμως, καθιστικόν... διότι εἶχε βαρυνθῇ πλέον τὴν ἀξίην, ἢ εἶχε γηράσει... ἤθελεν ὀλίγη ἀνάπαυσιν.

—Καπελεῖδ' ν' ἀνοίξῃς; βέβαια! ἐφώνησεν

ὁ ξυρὰ Δημήτριάνα· γὰρ νὰ τῷ χῃς μπόλικο καὶ χάρισμα!

—Κατὰλαβα πῶς εἶσαι τρελλή, ἀπήντησε σκαίως ὁ Δημήτρης, καὶ ἐγερεῖς κατέλιπε τὴν κλίνην.

—Ἐγὼ εἶμαι τρελλή, ἢ ἐσύ εἶσαι τεμπέλης καὶ μεθύστακας;

—Μαριώ! ἐβρόντησεν ἐκεῖνος ἐξαγριωθείς, καὶ προῦχώρησεν ἐγείρων τὴν χεῖρα κατὰ τῆς συζύγου του.

—Θέλεις καὶ νὰ μὲ δαίρῃς;

Νὰ τὴν δαίρῃ! ὁ Δημήτρης νὰ δαίρῃ τὴν Μαριώ!.. τὴν μητέρα δέκα τέκνων του! Ἡσχύνθη ὁ ταλαίπωρος, ἡσχύνθη ἑαυτόν, καὶ ἡ χεὶρ του κατέπεσεν ἀδρανής.

—Κ' ἐγὼ εἶμαι μασκαράς, εἶπεν ἡπίως... μὰ καὶ σύ καυμένη εἶσαι ἀνόητη.

—Ἐλα, ἔλα πλάγιασε, Δημήτρη, νὰ ἡσυχάσῃς λιγάκι, ἀπήντησεν ἐκείνη, κάμπτοσα εἰς θωπέαν τὴν τρέμουσαν ἐπὶ φωνὴν της.

—Ποῦ νὰ πλαγιάσω τώρα; μοῦ ἔφυγε ὁ ὕπνος· ξεῦρες ὅμως... μοῦ ἔρχεται μία ἰδέα.

—Ἀφῆσε τώρα τῆς ἰδέας γὰρ αὐριο, κ' ἔλα νὰ κοιμηθῇς.

—Μοῦ ἔρχεται ἰδέα... νὰ μετρήσω τὰ τάλληρα.

—Νὰ τὰ μετρήσῃς; καὶ γιατί; ποῦ σοῦ ἦλθε;

—Νὰ ἰδῶ, εἶνε σωστὰ πεντακόσια; ἢ μὲ γέλασε ὁ κύρ Μαρῆς;

—Νὰ σὲ γελάσῃ ὁ ἄνθρωπος; γιατί νὰ σὲ γελάσῃ, ἀφοῦ σοῦ τὰ χάρισε; Δὲν σοῦ δινε, σ' ἂν ἤθελε, 'λιγώτερα;

Ὁ Δημήτρης ἔμεινεν ἐπὶ στιγμὴν σιγῶν, κύπτων ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἀκαταγωνίστου ἐκείνης εὐθύτητος.

—Ἐχῆς δικχο, γυναῖκα! εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ, ἔχεις δικχο...

Κ' ἐντρεπόμενος νὰ ἐξακολουθήσῃ μεγαλοφώνως, συνεπλήρωσεν ἐνδομύχως τὴν φράσιν του· τὰ χρήματα χαλοῦν τὸν ἄνθρωπον.

—Σαλέπι ζεστό! ἤκούσθη αἴφνης φωνὴ βραγυώδης ἀπὸ τῆς ὁδοῦ.

—Νά! ἔξημέρωσε, εἶπεν ἐγειρομένη τῆς κλίνης καὶ ἡ κυρὰ Μαριώ. Στάσου νὰ σοῦ πάρω λιγάκι σαλέπι νὰ ζεσταθῇς.

Ὅτε μετὰ τινας ὥρας ἐφάνη πλήρης ἡ ἡμέρα, καὶ φαῖδρος εἰσεχώρησεν ὁ ἥλιος διὰ τῶν χαρμίδων τοῦ στενοῦ παραθύρου τῆς μικρᾶς οἰκίας, ἀθύρτος ἐπεκράτει ἐν αὐτῷ ἡμέρῃ.

Τὰ μεγαλείτερα καὶ θορυβώδεστερα των παιδιῶν εἶχον ἀποσταλῇ εἰς τὴν μάμμην των, ἡ Μαριώ ἐσάρωνε τὴν αὐλὴν καὶ συνήγεν ἀπὸ τῶν φωλεῶν τῶν ὀρνίθων τῆς τὰ νωπὰ των ὡά, ὁ δὲ Δημήτρης, καθήμενος πρὸ τῆς θύρας ἐκάπνιζε σιω-

πηλὸς ἀλλεπάλληλα σιγάρα κ' ἔξεν ἐπιμόνως διὰ τῆς ἀριστερᾶς του χειρὸς τὸν ἀξυρίστον αὐτοῦ πώγωνα.

—Δὲν θὰ πᾶς σήμερα σὶ δουλειά; ἠρώτησεν αἴφνης, διακόπτουσα τὸ ἔργον της καὶ ἀνακύπτουσα ἡ Μαριώ.

—Τώρα πεῖ; πέρασε ἡ ὥρα. Ἐπειτα ἔχομε καὶ νὰ μιλήσωμε, γυναῖκα... πρέπει νὰ ἰδοῦμε τί θὰ κάμωμε...

—Ἐχομε καιρὸ... νὰ μιλήσωμε, ἀπήντησεν ἐκείνη μελαγχολικῶς, ἐνθυμουμένη τὰ νυκτερινά. Σήκω τώρα, σήκω! Πήγαινε νὰ πάρῃς λίγο ἀέρα 'ς τὸ παζάρι... νὰ ψωνήσῃς κ' ἔλα. Ὑμῶι ἔχομε ὀλίγο... δὲν θὰ μὰς φτάσῃ. Πάρε ἕνα καρβέλι... λίγο τυρὶ καὶ κρασί.

—Δὲν βράζεις καμπόσ' αὐγά, λέω ἐγώ; Τί θὰ τὰ κάμῃς, ποῦ τὰ κρύβεις;

—Καὶ τὴ λαμπρὴ τί θὰ βράψωμε; Ἐλα, ἔλα σήκω.

—Πῶς βαρυνέμαι καυμένη! ἀπήντησεν ὁ Δημήτρης, διατείνων εἰς ὕψος τοὺς βραχίονας.

—Βαρυνέσαι; γιατί τάχα γινήκαμε πλούσιοι, βαρυνέσαι;

—Πλούσιοι! ἀμὴ δὲ γενήκαμε πλούσιοι! Πεντακόσια τάλληρα... μεγάλο πρᾶγμα!

Ἡ κυρὰ Δημήτριάνα ἐνόμισεν ὅτι παρήκουσε.

—Μὲ τὰ σωστὰ σου εἶσαι; εἶπεν ἐπιληκτος.

—Αἱ! κατὰλαβα πῶς ἔχεις πάλι ὄρεξι γὰρ καυγᾶ... Δὲς μου τὸ φέσι μου!

—Ἐτσι γειά σου!

Καὶ ὁ Δημήτρης ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν.

—Ἐ τὸ καλὸ! ἐφώνησεν ἡ σύζυγός του καὶ κλείσασα τὴν θύραν εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκόν της.

Ἐργασία δὲν ἔλειπε ποτέ εἰς τὴν πτωχὴν οἰκοδόσπων καὶ ἂν τῆς ἔλειπεν, ἐδημιούργει, διότι ἀδύνατον τῆς ἦτο νὰ κάθεται, ὡς ἔλεγε. Παρήρχετο δὲ οὕτω ἡ ὥρα, καὶ πάντοτε σχεδὸν ἤκουε χωρὶς νὰ περιμένῃ τὸν κώδωνα τῆς Μητροπόλεως σημαίνοντα τὴν μεσημβρίαν. Ἀλλὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν δὲν ἤθελεν ἡ ὥρα νὰ περάσῃ. Ἐσιγούριζεν ἡ Μαριώ, ἐπλυνεν ὀλίγα φορέματα τῶν μικρῶν της, διώρθωνεν ἄλλα, ἤρχιζε τὸ πλῆξιμόν της... ἀλλ' ὁ καιρὸς δὲν παρήρχετο· τί νὰ κάμῃ; Τῆς ἦλθεν ὄρεξις νὰ ἀνοίξῃ τὸ βαρὺ ἐκεῖνο κιβώτιον, καὶ νὰ ἰδῇ ὀλίγον, — νὰ ἰδῇ μόνον — τὰ τάλληρα τοῦ σάκκου. Ποτέ της δὲν εἶχεν ἰδεῖ πολλὰ μαζὴ... οὐδὲ ὀλίγα, ἡ ἀγαθὴ γυνή. Ἀλλ' ἐνθυμήθη ἀμέσως ὅτι εἶχε τὸ κλειδίον ὁ Δημήτρης. «Κρίμα!» εἶπε καθ' ἑαυτήν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν, ὅπου τὰ νεώτατα τῶν παιδιῶν της ἐπαίζον μετὰ τοῦ οἰκοφύλακος μολοσσοῦ, σύροντα αὐτὸν ἄλλο ἀπὸ τῶν ὠτων καὶ ἄλλο ἀπὸ τῆς οὐρᾶς.

Τέλος ἐσήμερα μεσημβρία, καὶ ὁ Δημήτρης δὲν εἶχεν ἐτι ἐπιστρέφει ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς.

—Κάπου ὤξυμπλεξε, διενόηθη ἡ Μαριώ. Κα-

λά πού δὲν εἶν' ἐδῶ τὰ παιδιὰ... θὰ τ' ἄφινε νηστικά.

Καὶ λαβοῦσα ἀπὸ τοῦ ἐρμαιοῦ τεμάχιον ἄρτου, λείψανον τῆς προτεραιάς, τὸ ἐμοιράσθη μετὰ μικρά τῆς.

— Ἐκεῖνος θάφαγε βέβαια, εἶπε καθ' ἑαυτήν.

Ἀληθῶς δὲ εἶχε φάγει ὁ κύρ Δημήτρης, καὶ εἶχε πῖε μάλιστα.

Ἐξελθὼν τῆς οἰκίας του, ᾗσθάνθη, καὶ αὐτὸς δὲν ἤξευρε διατί, ἐλαφρότερον τὸν ἑαυτὸν του. Ἐνόμισεν ὅτι εἶχε γείνει διὰ μιᾶς νεώτερος, ὅτι αἱ κνημίδι του ἦσαν εὐσταλότεραι καὶ τὸ βῆμά του κουφότερον, καὶ ἔβαινε ἀνατείνων τὴν κεφαλὴν καὶ ὑποτονορῶζων τὸ δημοτικὸν ἄσμα τῆς ἀπόκρου· Κατηγοροῦν τὴ γὰρ μας, ἀμέριμνος, σχεδὸν ὑπόπτερος. Μετ' ὀλίγας στιγμὰς εἶχεν ἐντελῶς λησμονήσῃ ὅτι κατηνύνετο εἰς τὴν ἀγοράν. Ἐσκέπτετο, ὑπελόγιζεν, ἐσχεδίαζε... Πάντα δὲ ταῦτα μειδιών, κατευχαριστημένος. Χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ, εὐρέθη μετ' ὀλίγον εἰς τὸ καφφενεῖον του. Παρήγγειλε καφέν, ἐκέρασε καὶ μερικὸς φίλους, τοὺς ὁποῖους εὗρεν ἐκεῖ, ἐπὶ κατόπιν ἐν δύο ρακίᾳ, φιλευθένα ὑπὸ τῶν φίλων, καὶ ἐξῆλθε τοῦ καφφενείου ἐπὶ εὐθυμότερος, θαυπεῖων ἐνίοτε ἐξωθεν τοῦ θυλακίου του τὸ μετὰλο κλειδί τῆς καστέλλας. Ἐνθυμήθη τότε τὴν παραγγελίαν τῆς Μαριῦς, ἐνθυμήθη ὅτι ἔπρεπε ν' ἀγοράσῃ ἄρτον διὰ τὰ τέκνα του καὶ ἐτράπη πρὸς τὴν ἀγοράν. Ἀλλὰ—κακὴ μοῖρα!—ἐκεῖ πρὸ τῆς ἀγορᾶς ἔβαινε ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἡ θύρα καπηλείου, καὶ πρὸ τῆς θύρας ἴστατο φίλος παλαιός, βλάμης τοῦ Δημήτρη, ὁ κύρ Θεόδωρος.

— Βρέ, καλὸ 'ς τὸ Μῆτρο! Σκόλη ἔχεις καὶ σὺ; Κἄτι χαρούμενος;

Ἡ ἀπὸ πολλοῦ ἡδὴ ἐν σιγῇ πνιγμένη χαρὰ τοῦ Δημήτρη ὀλίγου δέιν ἐξώρμα ἀθυρόστομος.

— Πού νὰ σ' εἶπῃ, ἄλλ' ἀνεκόπη ἀμέσως. Ἀλλή ὥρα τὰ λέμε... ἔλα τώρα νὰ σὲ κεράσω! ὑπέλαβε ταχέως, θέλων νὰ διορθώσῃ διὰ τῆς ἐλευθεριότητος τὴν παραδρομὴν τῆς γλώσσης του.

Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ καπηλεῖον ὁ Δημήτρης καὶ ἔμεινε ἐκεῖ μέχρι νυκτός.

Ὅτε δὲ ἀργὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὸν οἶκόν του, κλονούμενος καὶ παραπαίων, ὑποστηρίζομενος ὑπὸ τοῦ βλάμη τοῦ Θεοδώρου, εἶχεν ἤδη κατὰ μῆκος πλάτος διηγηθῇ τὰ κατ' αὐτὸν εἰς ὁμίλον φίλων εὐωχητῶν, εἰς οὓς, κενώσας τὸ τελευταῖον του ποτήριον, εἶχε κενώσει καὶ πάντα του τὰ μυστικά καὶ αὐτὸ τὸ μυστικώτατον καὶ νωπότατον, τὸ τοῦ Θεσαυροῦ του.

Ἡ πτωχὴ Μαριὴ ἐκάθητο εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξωθύρας, ἀνήσυχος, ἐναγωνίως ἀνιχνεύουσα διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ὁδόν, συμπλέκουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων. Εἶδε τὸν ἄνδρα τῆς

φερόμενον μᾶλλον ἢ ἐρχόμενον, καὶ ἐρράγισεν ἡ καρδιά τῆς.

— Χαρὰ 'ς το! ἐφώνησε, χαρὰ 'ς το! Τίτεια ὦρα ἔρχεσαι 'ς τὸ σπίτι σου; Ποῦ ἦσουν ὅλη τὴν ἡμέρα;

— Τίποτα... τίποτα! ἀπήντησεν ἡ δυσκίνητος γλῶσσα τοῦ Δημήτρη. Μή... μου θυμώνῃς... κυρὰ Μαριώ... καὶ σοῦ λέω...

— Καλησπέρα κυρὰ, προσεφώνησε φιλοφρόνως ὁ Θεόδωρος. Δὲν εἶνε τίποτε... λίγη εὐθυμία! Ἀλήθεια δὲ... τὰ συχαίρια μας. Σὰς ἐφεξε πάλι. Μὰ νὰ μὴ τὸ πάρῃς καὶ ἀπάνω σας ἑμῶς... καὶ δὲν μὰς καταδέχῃς... τώρα ποῦ γενήκατε πλούσιοι... κυρὰ Δημήτρηνα! Καληνύχτα σας.

Καὶ παραδοὺς τὸν Δημήτρη εἰς χεῖρας τῆς συζύγου του, καταπλήκτου ἐξ ὅτων ἔδωκε καὶ ἤκουεν, ἀνεχώρησεν ὁ βλάμης.

— Σὲ καλὸ σου, Δημήτρη μου, σὲ καλὸ σου! ἔλεγεν ἡ ταλαίπωρος γυνή, σύρουσα ἡρέμα τὸν σύζυγον τῆς πρὸς τὴν θύραν τοῦ οἴκου. Τίτεια πρᾶμμα δὲν τῷπαθες ἄλλη φορὰ... Ποῦ σοῦ ἦλθε;

— Πατέρα, ποῦ 'νε τὸ ψωμί; ἐφώνησεν ἐν τῶν πενώνων παιδιῶν, προστρέχον εὐθύμως εἰς ὑπάντησιν τοῦ πατρὸς του.

— Ψω... μί; Νῆ! ἀπήντησε βαναύσως ὁ μέθυσος, καὶ πρὶν ἢ προφθάσῃ ἡ μήτηρ νὰ κρατήσῃ τὴν χεῖρά του, κατέπεσεν αὐτὴ βαρεῖα ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ παιδός.

Τὸ μικρὸν ἐκυλίσθη χαμαὶ ὁλοκύζον, ὁ δὲ Δημήτρης κατέπεσε μετ' ὀλίγον βαρὺς εἰς τὴν κλίνην του, ὅπου ἀπεκοιμήθη.

Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Κύριος Μαρῆς καὶ ἡ Κυρία Μαρῆ ἐπῖνον μετὰ τὸ πρόγευμα τὸν καφέν των, ἐν τῇ αἰθούσῃ ὅπου ἦδη τοὺς ἀπηντήσαμεν.

— Τὸ εἶδες λοιπόν, Ἐρμιόνη, ὅτι οἱ γείτονές μας ἡσύχασαν; Οὔτε χοροὶ πλέον, οὔτε τραγοῦδια, οὔτε μουσική, οὔτε τίποτε... Ποῦ καὶ ποῦ μόνον καμμιὰ λογομαχία...

— Μὰ πῶς αὐτό; Ἀγασίλας; τί συνέβη; Μήπως τοὺς ἔκαμες τίποτε; ἡρώτησεν ἀνησυχῶς ἡ κυρία Μαρῆ. Μήπως τοὺς ἐφοβήρισες; μήπως τοὺς κατήγγειλες; Δὲν ἔκαμες καλὰ!

— Ἐννοια σου, ἔννοια σου... μὴν ἀνησυχῇς! οὔτε τοὺς κατήγγειλα, οὔτε τοὺς ἐφοβήρισα. Χρήματα μόνον τοὺς ἔδωκα... νὰ τὰ κάμουν, ἐπὶ θεῖλουν, καὶ τὰ χρήματα βλέπεις πῶς τοὺς ἄλλαξαν.

— Εἶνε δυνατόν;

— Φαίνεται. Διότι τὰ χρήματα, πρέπει νὰ γνωρίζῃς, Ἐρμιόνη...

Καὶ ὁ κύριος Ἀγασίλας ἠτοιμάζετο νὰ αὐτοσχεδιάσῃ πρόχειρόν τινα ὁμίλιον περὶ τῆς ἐπι-

δράσεως τὴν ὑποίαν, κατ' αὐτόν, ἡδύνατο ν' ἀσκήσῃ τὸ χρέμα ἐπὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνθρώπου, ὅτε ἐκρούσθη σιγὰ ἡ θύρα, εἰσελθὼν δὲ ὁ ὑπηρέτης ἀνήγγειλεν, ὅτι ὁ Κύρ Δημήτρης ἐξῆτει νὰ ἰδῇ τὸν Κύριον.

— Ἀς ἔλθῃ, εἶπεν ἐκπ' αἰεὶς ὁ Ἀγασίλας.

Καὶ μετὰ μικρὸν ἐφάνη ὁ ταλαίπωρος Δημήτρης, ὠχρός, ἰσχνός, ἐρυθροὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς ἐκ τῆς ἀϋπνίας, παρηλλαγμένος ὑπὸ τῆς ἀργίας καὶ τῆς μερίμνης, καὶ κρατῶν ὑπὸ μάλῃς τὸν γνωστὸν ἡμῖν ἡδὴ σάκκον.

— Τί εἶνε κύρ Δημήτρη; τί τρέχει; ἡρώτησεν ὁ χρηματιστής.

— Μὴ τὸ συμπάθειο, ἀφέντη, σὰς ἔφερα πίσω τὰ χρήματα... δεμένα ὅπως ἦταν...

— Διατί;

— Δὲν μὰς κάνουν, ἀφέντη.

— Πῶς; σὰς εἶνε ὀλίγα;

— Ὅχι, ἀφέντη... μὲ τὸ συμπάθειο... μὰς εἶνε... πολλά. Δὲν εἴμαστε 'μῆς ἀνθρώποι γιὰ χρήματα... μὰς χαλοῦν ἡμᾶς τὰ χρήματα. Ἐμένα μὲ χάλασαν. Μ' ἔκαμαν κακὸ ἄνθρωπο. Μ' ἔκαμαν νὰ δειρῶ τὰ παιδιὰ μου δίχως ἀφορμή... νὰ σηκώσω χεῖρ 'ς τὴ γυναῖκά μου!... μ' ἔκαμαν νὰ ὑποψιασθῶ τὴν ἀφεντιά σου πῶς μ' ἐγέλασες... μ' ἔκαμαν νὰ μεθύσω... νὰ γείνω τὰβλα... πρώτη φορὰ 'ς τὴ ζωὴ μου. Ἀφίνω πῶς μὰς ἀβώστησαν, ἀπὸ τὴν ἀϋπνία, καὶ ἔμένα καὶ τὴ γυναῖκά μου... ἀφίνω πῶς τὰ καῖμένα τὰ παιδιὰ μου οὔτε χορεύουν πειὰ οὔτε τραγουδοῦν... γιατί δὲν ἔχω κέφι νὰ παῖξω τὸ μπουζούκι μου. Τὸ λοιπόν, ἀφέντη, μὲ τὸ συμπάθειο... σὰς εἶμαι ὑπόχρεως... πολλὸ ὑπόχρεως... μὰ... νὰ κρατήστε τοῦ λόγου σας τὰ χρήματά σας... καὶ ἐγώ... τὴ πτώχια μου.

Καὶ χαιρετίσας ὁ κύρ Δημήτρης ἐπανῆλθε φαιδρὸς εἰς τὸν οἶκόν του, περιεπτύχθη τὰ μικρά του, καὶ ἐξεκρέμασεν ἀμέσως τὸ μπουζούκι του.

Ὁ Κύριος Μαρῆς ἐνόμισε περιττὸν νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ὁμίλιαν του περὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ χρήματος ἐπὶ τοῦ χαρακτήρος τοῦ ἀνθρώπου.

ΛΕΓΕΔΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΥΠΟΓΕΙΟΙ

Σημασία αὐτῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τοῦ πολιτισμοῦ

[Συνέχεια καὶ τέλος 'ἑξῆς προηγούμενον φύλλον.]

Πλὴν τῆς παραγωγῆς ἀτμοῦ μεταχειρίζονται τὰ μέγιστα τοὺς γαιάνθρακας καὶ πρὸς ποικίλας ἄλλας βιομηχανικὰς χρήσεις, ὡς ἴσως, καίτοι διαφερούσας, δὲν δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ἐν τοῖς στενοῖς ὁρίois τῆς παρουσίας διατριβῆς. Ἡ βιομηχανία τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χαλύβδου ἐν Ἀγγλίᾳ καταναλίσκει τὸ τέταρτον τῶν εξαγομένων λιθανθράκων, μὲγάλα δὲ ποσὰ κατατρώγουσιν ἐπι-

σης αἱ βιομηχανίαι τῆς ὑάλου, πινακιοποιίας τῶν χημικῶν οὐσιῶν κτλ. Ἀλλὰ οἱ ἀνθρακες δὲν παρέχουσιν εἰς ἡμᾶς θερμότητα μόνον, ἀλλὰ καὶ φῶς. Καὶ ὑπάρχει μὲν φωτισμὸς διὰ φωταερίου ἀνευ λιθανθράκων, ἀλλ' ἡ ποσότης τοῦ οὕτω παραγομένου φωταερίου εἶνε σχετικῶς μικρὰ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν παραγομένην διὰ λιθανθράκων ἡ δι' οὐσιῶν συγγενῶν πρὸς αὐτοὺς, ἥτοι ἀσφαλτοβριθῶν σχιστολίθων. Δύναται τις μάλιστα καὶ ἐκ ξύλων νὰ ἐξαγάγῃ φῶς ἄλλ' ὅπου ἐγένοντο τοιαῦται ἐπιχειρήσεις, ἐκρίθη συμφορώτερον νὰ ἐπανέλθῃσι πάλιν εἰς τοὺς λιθάνθρακας. Ἐν Ἀγγλίᾳ, Σκωτίᾳ καὶ Ἰρλανδίᾳ πρὸς παραγωγὴν φωταερίου ἀναλίσκονται ἐτησίως 10 ἑκατομμύρια τόννων λιθανθράκων. Διότι αὐτόθι φωτίζονται διὰ φωταερίου καὶ αἱ δημόσιαι ὁδοὶ τῶν προαστείων ἐπὶ μίλια ὅλα, τὸ δὲ φωταερίον θεωρεῖται τόσῳ ἀπαράιτος ἀνάγκῃ, ὥστε εἰς πολλὰς ἐπαύλους ἰδρύονται ἴδια μικρὰ καταστήματα φωταερίου, εἰς δὲ τὰς πόλεις φωτίζονται διὰ φωταερίου καὶ τὰ δωματία τῶν πνευστέρων οἰκιῶν. Ὁ διὰ φωταερίου φωτισμὸς ὅμως εἰς ἄλλας χώρας, ὡς ἐν Γερμανίᾳ, δὲν εἰσεχώρησε τόσον πολὺ ὅσον ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα ἕνεκα τῆς εὐθηνίας αὐτοῦ τὸ πετρέλαιον συναγωνίζεται σπουδαίως πρὸς τοὺς λιθάνθρακας. Ἀλλ' οὐδεμία τῶν δευτερευουσῶν καὶ τριτερευουσῶν αὐτόθι πόλεων στερεῖται τοῦ διὰ φωταερίου φωτισμοῦ.

Ἐνταῦθα ἴσως ἤθελεν ἀντιτάξῃ τις τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν ὅτι τὸ φωταερίον δὲν εἶνε ἡ φωτιστικὴ οὐσία τοῦ μέλλοντος, καὶ ὅτι τὸ δι' ἡλεκτρισμοῦ φῶς θὰ καταβάλλῃ τὸ διὰ φωταερίου. Πρὸς τὸ παρὸν ὅμως δύναται τις νὰ μὴ θεωρήσῃ ὡς λίαν προσηχὴ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς εὐχῆς ταύτης, διότι οὐδαμῶθεν ἀπεδείχθη πειστικῶς ὅτι τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς θὰ συναγωνισθῇ ἐπιτυχῶς πρὸς τὸ φωταερίον. Ἀπανταχοῦ δὲ ὅπου μέχρι σήμερον ἐγένετο χρήσις τοῦ πρώτου, κύριος σκοπὸς ἦτο ἡ ὠραιότης καὶ ἀφρονία τοῦ φωτός, οὐδόλως δὲ ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν αἱ δαπάναι. Εἰς ὅλους δὲ τοὺς ἰσχυρισμοὺς ὅτι τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς θὰ γίνῃ εὐθηνότερον τοῦ φωταερίου ἀντιτάσσονται οὐ μόνον ἑτεροὶ λόγοι ἀντίθετοι ἀλλὰ καὶ ἀδιαφιλονέητα γεγονότα, ὅσον χάριν παραδείγματος, ἡ κατάργησις τοῦ δι' ἡλεκτρικοῦ φωτός φωτισμοῦ ὁδῶν τινων τῶν Παρισίων μετὰ τριετῆς δοκιμῆς.

Ἀλλ' αἱ διαμφισβητήσεις αὗται οὐδόλως διαφέρουσιν ἡμᾶς ἐνταῦθα, διότι ἐκτός ὀλίγων ἐξαιρέσεων, καθ' ἃς δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ἡλεκτρογόνον δύναμιν τὴν δύναμιν τοῦ ὕδατος, αἱ λοιπαὶ δυναμὲς ἡλεκτρικαὶ μηχαναὶ κινοῦνται διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἰσχυρῶς τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς παράγεται ἐμμέσως διὰ τῶν λιθανθράκων. Ὅτι δὲ δὲν δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν ὡς φωτογόνον ἄερινον ἐκ τῶν λιθανθράκων καὶ ἐξαγομένον

ἐκ τοῦ ἀποστακτικοῦ σκεύους τῶν καταστημάτων τοῦ φωταερίου ὡς κόκ, τοῦτο μεταχειρίζομεθα καί-οντες ὡς πηγήν θερμότητος, δι' ἧς, μεταβάλλοντες τὸ ὕδωρ εἰς ἀτμόν, κινούμεν τὰς μηχανάς, δι' ὧν συγκινούμεν τὰς δυναμοηλεκτρικὰς μηχανάς, αἱτινες ἀναπτύσσονται ἡλεκτρισμὸν μεταβάλλουσι τοῦτον ἐν μέρει εἰς θερμότητα, πυρακτοῦσαν τεμάχιον ἀνθρακός, οὗτινος αἱ λάμψεις εἶνε τὸ ἡλεκτρικὸν φῶς. Ἐὰν λοιπὸν δὲν μεταχειρίζομεθα τοὺς λιθάνθρακας ὡς πηγήν θερμότητος, δὲν θὰ ἡδυνάμεθα νὰ παραγάγωμεν εὐχερῶς ἡλεκτρικὸν φῶς. Ἐνταῦθα δὲ ἀπαντῶμεν πάλιν μέγαν νόμον τῆς φύσεως, καθ' ὃν ἐν τῷ κόσμῳ μία καὶ μόνη δύναμις ὑπάρχει ἀφθαρτος καὶ ἀναλλοίωτος ἧς αἱ διάφοροι μορφαὶ ἐκδηλοῦνται ὡς κινήσεις, ἥχος θερμότης, φῶς, μαγνητισμός, ἡλεκτρισμός. Ἐκάστην τῶν δυνάμεων τούτων δυνάμεθα νὰ μεταβάλλωμεν εἰς ἑτέραν, οὐδόλως ὅμως δυνάμεθα καὶ νὰ γεννήσωμεν ἄλλην ἐξ αὐτῆς ἢ νὰ παραγάγωμεν ἐξ ὑπαρχῆς. Καὶ δύναται μάλιστα νὰ παραγάγῃ ἡλεκτρικὸν φῶς καὶ διὰ γαλβανικῶν συστοιχιῶν, ἄνευ ἀνθράκων, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δεῖον νὰ διαλυθῇ ψευδάργυρος ἐν θεικῷ ὀξέϊ, ἥτοι νὰ κατ', ὃ δὲ ψευδάργυρος μόνον διὰ λιθάνθρακων ἐξάγεται ἀπὸ τῶν ψευδαργυρούχων ὀρυκτῶν. Ὡστε ὅπως δὴποτε καὶ ἂν ἐξετάσωμεν τὸ πρᾶγμα ἀπαντῶμεν τοὺς λιθάνθρακας ὡς πηγήν τῶν πλείστων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου χρησιμοποιουμένων φυσικῶν δυνάμεων.

Καὶ δι' ὧν ὅμως τούτων τῶν ἀρετῶν καὶ πλεονεκτημάτων τῶν λιθάνθρακων δὲν ἐξαντλεῖται ἡ σημασία αὐτῶν καὶ σπουδαιότης διὰ τὸν ἄνθρωπον. Διότι δύο δευτερεύοντα προϊόντα σχηματίζομεθα κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ φωταερίου ἐκ λιθάνθρακων, θεωρηθέντα δὲ κατὰ τὴν νηπιώδη κατάστασιν τῆς βιομηχανίας ταύτης ὡς ὀχληρὰ καὶ φροντίδας μόνον παρέχοντα εἰς τοὺς βιομηχάνους, σχηματίζουσι σήμερον τὰς βάσεις σπουδαιότητος μέρους τῆς βιομηχανίας, ἥτοι ἡ ἀμωρία καὶ ἡ πίσσα.

Ἡ ἀμμωνία, ἔχουσα σπουδαιότητα μεγίστην εἰς τὰς τέχνας καὶ τὴν γεωργίαν, παράγεται σήμερον τὸ πλείστον εἰς τὰ ἐργοστάσια τοῦ φωταερίου, ἅτινα ἀποχωρίζουσιν αὐτὴν πρὸς καθαρὸν τῶν ἀερίων τῶν. Ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπίσης ἐργοστασίοις παράγεται καὶ ἡ παχύρρευστος μελανὴ καὶ ἀκόσμος οὐσία, ἡ πίσσα, ἐξ ἧς ὁ χημικός, ὡς διὰ τῆς μαγικῆς ράβδου ἐξάγει ἀπὸ τοῦ κέρατος τῆς Ἀμαλθείας, τὰ διάφορα χρώματα τῆς ἀνιλίνης, πετρελὰ ἐλαία καὶ αἰθεριώδεις ὁσμάς, τὸ ἀπαραίτητον εἰς τὴν ἱατρικὴν φανικὸν ὀξὺ, ἀφθονίαν κολλητικῶν οὐσιῶν χρησίμων εἰς τὸν οἰκοδόμον καὶ τὸν μηχανικὸν καὶ πλῆθος ἄλλοι οὐσιῶν. Ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐκστομίσωμεν τὰ ὀνόματα ἀνιλίνης καὶ ἀνιλίνης, ὅπως ὑπομνήσωμεν εἰς τὸν ἀναγνώστην τὴν ἀπειρον ἑκτασιν τοῦ πε-

δίου τούτου τῆς παραγωγῆς. Μόνον ἡ ἀξία τῶν ἀπὸ τῆς πίσεως ἐξαγομένων χρωμάτων υπερβαίνει ἐτησίως τὸ ἐν καὶ ἡμῖς δισεκατομύριον φράγκων. Ἐὰν δὲ θελήσωμεν νὰ προσθέσωμεν τὴν ἀξίαν τῶν ἀπὸ τῆς πίσεως ἐξαγομένων λοιπῶν προϊόντων πρὸς τὰ τῆς ἀμμωνίας καὶ τῆς βιομηχανίας τῆς πίσεως, ἔχομεν δύο δισεκατομύρια φράγκων, ἅτινα ἐξάγονται κατὰ δεύτερον λόγον ἀπὸ τῶν λιθάνθρακων.

Ἀρκούντως μέχρι τοῦδε νομίζομεν κατεδείχθη ἡ μεγάλη σπουδαιότης τῶν λιθάνθρακων πρὸς ὑπάρξιν τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου κατὰ τὴν παρούσαν ἐκκτονταετηρίδα. Νῦν ὅμως γεννᾶται ἡ ἀπορία ποῖα εἶνε ἡ ἀρχὴ τῶν ἀνθράκων τούτων, ἐρώτησις εἰς τὴν μέχρι τοῦδε ἀπνηντήσαμεν ἀκριβῶς. Εἰδομεν δηλ. ἀνωτέρω, βεῖ οἱ λιθάνθρακες εἶνε τὰ συγγεντρῶμενα λείψαντα δασῶν, ἅτινα ἐξήσαν διὰ χιλιετηρίδων ἐτῶν. Εἰδομεν εἰτα ὅτι πρὸς αὐξήσιν τῶν δασῶν τούτων ἦτο ἀνάγκη ἀφθόνων ἀτμῶν ὕδατος καὶ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἅτινα παρελήθησαν ἀπὸ τῆς τότε ἀτμοσφαίρας. Ὁ ἀνθραξ δὲ οὗτος, ὁ περιεχόμενος ὡς ἀέριον εἰς τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀπεθραύσθη ἐντὸς τῆς γῆς ὡς λιθάνθραξ, τὸ δὲ μετ' ἐκείνου συνηνωμένον ὀξυγόνον ἀπεδόθη εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἀλλὰ ταῦτα λέγοντες ἐξηγοῦμεν μόνον τὸ πῶθεν κατάγονται τὰ ὕλικά ἄτομα, ἅτινα συνιστῶσι τὰ σώματα ταῦτα. Ὅπως δὲ ἐνοήσωμεν σαφῶς τὴν ἀρχὴν τῶν λιθάνθρακων, ἀνάγκη νὰ ζητήσωμεν ἀντίληψιν ἀπὸ τῆς φυσιολογίας, τῆς βοτανικῆς καὶ τῆς χημείας.

Εἰδομεν ἀνωτέρω ὅτι οὐδεμία δύναμις ἐν τῷ παντὶ γεννᾶται ἀφ' ἑαυτῆς. Οὔτε ἡμεῖς οἱ πυγμαῖοι οὔτε αὐτὴ ἡ μήτηρ καὶ τροφὸς φύσις δυνάμεθα νὰ πράξωμεν ἄλλο τι ἢ νὰ μεταβάλλωμεν τὴν μορφήν δυνάμεως τινος εἰς ἑτέραν. Ἀλλ' ὑπὸ τὴν γῆν ἀπλοῦνται ἡρεμοῦντα τὰ καμμένηστα θησαυροφυλακεῖα τῆς δυνάμεως ἣν ἐγκλείουσιν τὰ κοιτάσματα τῶν λιθάνθρακων. Νῦν λοιπὸν γεννᾶται ἀφ' ἑαυτῆς ἡ ἀπορία πῶθεν πηγάζει ἡ δύναμις ἣ ἐν αὐτοῖς πρὸ αἰώνων ἐγκεκλεισμένη; Διότι μόνον τὰ ὕλικά ἄτομα τοῦ ἀνθρακός καὶ τοῦ ὕδραγονος ὑπάρχον εἰς τὸ ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ τοὺς ὕδρατμους, τοὺς πληροῦντας τὴν τότε ἀτμοσφαῖραν, ταῦτα δὲ τὰ σώματα δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν ὡς νεκρά, ἅτε μὴ δυνάμενα ἀφ' ἑαυτῶν νὰ ἐκτελέσωσι ποῖαν τινα ἐργασίαν. Τοῦναντίον δὲ τὰ ξύλα, οἱ λιθάνθρακες καὶ τὰ τοιαῦτα, περιέχοντα ἡνωμένα τὰ στοιχεῖα ἀνθρακός καὶ ὕδραγονος, ἐνοῦνται καίόμενα μετὰ τοῦ ὀξυγόνου τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἀναπτύσσουσι θερμότητα, ἥτις κατὰ τὴν φυσικὴν εἶνε εἶδος κινήσεως ἢ ἐργασίας, καὶ ἥτις δύναται νὰ μεταδίδῃ κατὰ βούλησιν εἰς ἑτέρα εἶδη κινήσεως, παράγουσα ἀτμόν τήκουσα μέταλλα ἢ γεννῶσα ἡλεκτρισμόν. Γεννωμένων ὁμῶς τῶν προϊόντων τῆς καύσεως, ἥτοι ἀνθρακικοῦ

ὀξέος καὶ ὕδατος καὶ ψυχομένων, ἡ ἐργασία, ἥτοι ἡ κίνησις, ἐπερατωθῇ, ἥτοι μετετράπη εἰς ἄλλο εἶδος, ὅπως δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ὕλικῶν ἀτόμων ἐπιχειρήσωμεν νῆαν ἐργασίαν, δεῖον νὰ διαχωρίσωμεν πάλιν τὰς ἐνώσεις ταύτας ἀφ' ἐνός μὲν εἰς ἀνθρακός καὶ ὕδραγονος, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς ὀξυγόνο, ὅπως κατορθώσωμεν διὰ τῆς ἐνώσεως αὐτῶν νὰ παραγάγωμεν ἐκ νέου θερμότητα. Πρὸς διαχωρισμόν δὲ τῶν ἐνώσεων τούτων εἶνα ἀνάγκη νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν ἐννοίαν τῶν προϊόντων τῆς ἀποχωρίσεως, ἡ δὲ δύναμις αὐτὴ κατ' ἀνάγκην ἐρχεται ἐξωθεν. Ὅπως βλαστήσῃ τὰ σπέρματα τῶν φυτῶν, ἀφ' ὧν ἐγεννήθησαν οἱ ἀνθρακες καὶ αὐξηθῶσι τὰ δένδρα, ἔνα οἰκοδόμησιν δηλ. τὸ σῶμα τῶν διὰ σχίσεως τοῦ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρῃ περιεχομένου ἀνθρακικοῦ ὀξέος καὶ τῶν ἀτμῶν, καὶ ὅπως μείνῃ τέλος ἀποθησαύρισμα δυνάμεως ἐν τοῖς λείψανσι τῶν δένδρων τούτων ἔπρεπε νὰ προσφερθῇ εἰς τὰ φυτὰ ἡ δύναμις αὐτὴ ἐκ τῶν ἐξω, διότι ταῦτα δὲν ἡδύναντο νὰ πλάσωσι τὴν ἐν αὐτοῖς ἀποτεθησαυρισμένην δύναμιν ἐκ τοῦ μηδενός. Ποῖα λοιπὸν ἦτο ἡ δύναμις ἡ ὠθήσασα τὰ φυτὰ εἰς αὐξήσιν; Περὶ τούτου οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δυνάμεθα ν' ἀμφιβάλλωμεν. Ἡ δύναμις αὕτη ἦτο ὁ ἥλιος, οὗτινος τὸ φῶς καὶ ἡ θερμότης παρήγαγον πάντα ταῦτα. Τίς δὲ ἀγνοεῖ ὅτι πηγὴ πάσης ζωῆς καὶ κινήσεως ἐπὶ τῆς γῆς εἶνε ὁ ἥλιος; Ἄνευ ἡλίου, ἄνευ φωτός καὶ θερμότητος ἡ γῆ ἦτο κείνη ἐρημος ὑπάρξων καὶ ζωῆς εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ στερεώματος, ἐν σκοτει καὶ νυκτὶ, οὐ οὐδὲ αἱ πολύμηνοι νύκτες τῶν πολιτικῶν χωρῶν δύνανται νὰ παράσχουσιν ἡμῖν ἀμυδρὰν ἰδέαν. Ἄνευ ἡλίου οὐδεμία διατάραξις τῆς θερμοκρασίας τῶν στρωμάτων τῆς ἀτμοσφαίρας καὶ ἐπομένως οὐδεμία πνοὴ ἀνέμου θὰ διατάρασσε τὴν γαλήνην αὐτῆς. Ἄνευ ἡλίου οὐτε ρεύματα θαλάσσια θὰ ὑπῆρχον, οὔτε ἀπάτμισις τῶν θαλασσῶν καὶ ὠκεανῶν, οὔτε νέφη, οὔτε βροχὴ οὔτε χιὼν οὔτε δρόσος καὶ ἐπομένως οὔτε πηγαὶ οὔτε ῥυάκες οὔτε ποταμοί. Ἄνευ ἡλίου οὔτε φυτὰ οὔτε ζῷα ἡδύναντο νὰ ὑπάρξωσιν, διότι καὶ τὰ ὀλίγιστα ἐκ τῶν φυτῶν ἅτινα δύνανται ν' ἀναπτυχθῶσιν ἐν σκοτει ἔχουσιν ἀνάγκην θερμότητος, ἥτις ἐμμέσως μεταδίδεται αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἡλίου.

Ὅταν δὲ κατὰ τὴν παρούσαν χρονικὴν περίοδον καθήμενοι περὶ τὴν ἐστίαν ὑποβηθῶμεν διὰ τῶν λιθάνθρακων τὰς μὴ ἐπαρκῆ θερμότητας ἀποστελλούσας ἡλιακὰς ἀκτίνες, ὅταν διὰ τοῦ ἀτμοῦ προκαλοῦμεν ἐκδηλώσεις δυνάμεων, ὅς μεταχειρίζομεθα ἀνεξαρτήτως τῶν ιδιοτροπιῶν τοῦ ἀνέμου καὶ τῆς τυχαίας κακῆς θέσεως χώρας τινὸς μακρῶν τῶν ρεόντων ὕδατων, ὅταν τὴν νύκτα ἀντικαθίστῶμεν τὴν προσωρινὴν ἀπουσίαν τοῦ ἡλίου διὰ φωταερίου ἢ ἡλεκτρικοῦ φωτός, ἀπα-

σα αὕτη ἡ θερμότης καὶ ἡ κίνησις καὶ τὸ φῶς ἅτινα ἀντλοῦμεν ἀπὸ τῶν λιθάνθρακων, πηγάζουσι τέλος ἀπὸ τῆς θερμότητος καὶ τοῦ φωτός ἅτινα πρὸ ἐκατομμυρίων ἐτῶν ἠκτινοβόλησεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡμῶν ὁ ἥλιος, καθ' ὃν χρόνον δὲν ὑπῆρχον ἐπ' αὐτῆς ἄνθρωποι. Θεωρουμένου δὲ τοῦ πράγματος καὶ ἀπὸ τοῦ περικυλισμένου ἀνθρωπίνου συμφέροντος, ὁ ἥλιος δὲν ἐπεφαίνετο κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἀσκόπως ἐπὶ τοῦ στερεώματος, διότι ἔκτοτε κατετίθησαν ἐν τῇ γῇ τὰ ἀποθησαυρίσματα τῶν δυνάμεων, ἅτινα καταναλίσκομεν σήμερον καὶ ἅτινα ἐπὶ μακρὸν ἔτι χρόνον θὰ καταναλίσκωσιν καὶ οἱ ἡμέτεροι ἐπίγονοι.

Ἡμεῖς σήμερον, κληρονόμοι τῶν δυνάμεων τούτων, αἱτινες ἠθροίζοντο ἐπὶ γενεᾷς γενεῶν, εἴμεθα κληρονόμοι καταναλίσκοντες, οὐχὶ δὲ καὶ παράγοντες. Πᾶν ὅτι ἐπλάσαν ἐκατομμύρια ἐτῶν θὰ σπαταλήσωμεν ἐντὸς ἐκκτονταετηρίδων τινῶν ἢ καὶ χιλιετηρίδων. Ἀλλὰ μὴ ἀνησυγῶμεν. Καὶ ἂν ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ λιθάνθρακες θὰ ἐξαντληθῶσι μετὰ δύο ἢ τρεῖς χιλιάδας ἐτῶν, ὁ ἡμέτερος αἰὼν παρήγαγε τοιαύτας μεγάλας ἐφευρέσεις, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι πολὺ ἀπελπιστικὸν διὰ τοὺς ἡμετέρους ἀπογόνους, νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι αὐτοὶ δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς κυριαρχίας τῶν λιθάνθρακων. Μόνον δὲ διὰ τὴν ἡμετέραν ἐκκτονταετηρίδα καὶ τὰς ἐπομένους δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ λιθάνθρακες εἶνε αἱ βάσεις τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ καὶ ὅτι ἄνευ λιθάνθρακων ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος θὰ ἐβάδιζεν ἄλλην δδὸν τῆς ἡδὴ κεχαραγμένης.

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ.)

Σ. Μ.

Η ΟΙΚΟΔΕΣΠΟΙΝΑ

(Συνέχεια καὶ τέλος.)

Ἡ διοικήσις λοιπὸν τοῦ οἴκου εἶνε σοβαρὰ καὶ εὐγενὴς ἐνασχόλησις διὰ τὴν γυναῖκα. Ἀλλὰ δὲν ἐννοοῦμεν νὰ δεσμευθῇ ἡ γυνὴ ἀπολύτως εἰς τὰ οἰκιακὰ ἔργα. Ὡς θεωρήσῃ αὐτὰ ὡς καθήκον ἢ ὡς εὐάρεστον ἐνασχόλησιν ἀλλ' οὐδὲν πλεον. τὸ εὐάρεστον ἔργον ὅς μὴ μεταβληθῇ εἰς μονομασίαν. Εἶνε δέσποινα καὶ οὐχὶ θεράπεινα τοῦ οἴκου. Δὲν εἶνε μόνον ὁ οἰκονόμος τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ σύντροφος. Ὁ ἀνὴρ κεκμηκώς, βαρύθυμος, ἐπιστρέφει οἰκαδε ὅπως εὐρὴ ἀνάπαυλιν. Δὲν ἔχει ἀνάγκην τάξεως μόνον ἐν τῷ οἴκῳ, ἀλλὰ πνεύματος δυνάμενός νὰ ἐννοήσῃ αὐτόν. Ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ λησμονήσῃ ὅτι εἶνε ἡ χαρὰ, τὸ θέλημα, ἡ τέρψις τῆς οἰκογενείας ἡ μεγάλη ἀρχὴ τῆς οἰκιακῆς πολιτικῆς συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ τὸν οἶκον ἐνδιαίτημα εὐαρεστότερον τῶν ἄλλων οἴκων. Τὸ εὐαρεστεῖν λοιπὸν εἶνε ὡς εἶπεν ἐν τῶν καθηκόντων τῆς γυναίκας. Καὶ ἂν αὐτὸ καθ' αὐτὸ

δὲν ἔχῃ ἀξίαν τινὰ καὶ μικρὸν τι προσθέτῃ εἰς τὸν εὐμαιοῦντα τοῦ πλεονεκτήματος τούτου, μεγάλην πάλιν ἔχει ἀξίαν ὡς ἐκ τῆς ἐπιδράσεως ἣν ἐνασκαί ἐπὶ τῆς εὐτυχίας τῶν ἄλλων.

Ὁ ἀνὴρ πρέπει βεβαίως νὰ γένηται ὁ διδάσκαλος τῆς συζύγου τοῦ καὶ νὰ μεταδώσῃ εἰς αὐτὴν ἰδέας θετικώτερας καὶ ὑγιεινέρας τῶν ὑπὸ τῆς συνήθους ἀνατροφῆς παρεχομένων. Ἀλλὰ καὶ ἡ γυνὴ δύναται νὰ συμπληρώσῃ, τὸ καθ' ἑαυτὴν, τὴν ἀνατροφήν τοῦ συζύγου τῆς· δύναται ἐνίοτε ν' ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ τραχὺ τοῦ ἥθους, ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἔξωθεν τινῶν βιαιῶν καὶ κοινῶν, νὰ καταστήσῃ ἄβρᾶν τὴν συμπεριφορὰν τοῦ, καὶ διαπλάσῃ αὐτὸν ἀξιώτερον τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἂν δὲν φαντασθῶμεν ἔτι τοιαύτην ἐνιστάσασαν ἀγωγὴν μεταξὺ ἀνδρῶς καὶ γυναικός, πᾶς ἀνὴρ, ὅσον ἀνεπτυγμένος καὶ ἂν ὑποτεθῇ κατὰ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καλαισθησίαν, δύναται νὰ διδάξῃ τι σχέσιν ἔχον πρὸς τὴν ἀβρότητα τῶν αἰσθημάτων παρὰ τῆς συζύγου τοῦ. Αὕτη εἶναι δικαία ἀνταπόδοσις, ἣν ὁ σύζυγος δικαιούται ν' ἀπαιτήσῃ ἀντὶ τῆς στερεότητος τῶν ἰδεῶν καὶ τῆς ὁρθότητος περὶ τὸ κρίνειν, ὅς μεταδίδει εἰς τὴν σύζυγόν τοῦ.

Ἄλ' ὥς ἐλθωμεν εἰς ἀρετὰς ὑψηλοτέρας καὶ δυσχερεστέρας. Καίτοι ὁ ἀνὴρ ἔχει τὴν κυρίαν διευθύνσιν τῆς οἰκογενείας καὶ τὴν ἀπόλυτον κυριαρχίαν ἐν ταῖς ἐξωτερικαῖς ὑποθέσεσιν, εἶναι προφανές ὅτι ἡ γυνὴ δὲν πρέπει νὰ στερηθῇ πάσης συμμετοχῆς εἰς τὸν ἐνεργὸν βίον τοῦ συζύγου τῆς. Ὅφειλε νὰ ᾖ ἐνήμερος εἰς τὰς ὑποθέσεις τοῦ, νὰ τὰς ἐννοῇ, νὰ ἐνδιαφέρεται περὶ αὐτῶν, πρέπει νὰ ᾖ εἰς θέσιν νὰ ἐκφράξῃ τὴν γνώμην τῆς· αὐτῆς καθήκον εἶναι νὰ νοουθετῇ, νὰ ἀναγκαιολογῇ, νὰ παροτρύνῃ καὶ ἐνθαρρύνῃ αὐτὸν κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἡ σύζυγος, λέγει ἡ κυρία Ρεμυζά, πρέπει νὰ εὐαρεσθῇται συνδιαλεγομένη μετ' ἀνδρὸς περὶ τὰ δημόσια ἀσχολουμένου. Δύναται νὰ εἰπῇ τὴν κρίσιν τῆς περὶ τῆς γνώμης τοῦ ἂν ὁ σύζυγος ᾖ μέλος τοῦ κοινοβουλίου, περὶ τοῦ βιβλίου τοῦ ἂν ᾖ συγγραφεύς, περὶ τῆς ψήφου τοῦ ἂν ᾖ ἡνὲς ἀπλῶς πολίτης. Δέον νὰ συμμετέχῃ τῶν σχεδίων τοῦ, ὡς πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὴν τέχνην ἢ τὸ ἐπάγγελμα ὅπερ μετέρχεται. Ἄν ᾖ πεφωτισμένη καὶ εὐαίσθητος, ἀφωσιωμένη καὶ συνετὴ συγχρόνως, πάντοτε σχεδὸν ὁ σύζυγος θὰ ἐπιχειρῇ διότι συνεβουλεύθῃ αὐτὴν, οὕτω δ' αὕτη διὰ τῆς ἀγάπης τῆς θὰ καθίσταται κοινωνὸς τῆς ἱπιτυχίας αὐτοῦ. Ἡ πλήρης στοργῆς ἐπιδοκιμασία τῆς θὰ ἐξασθενίσῃ τὴν ἐντύπωσιν τῶν ἐλαφρῶν ἢ αὐστηρῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἀντιπάλων καὶ θὰ προλάβῃ ἐνίοτε διὰ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τὴν ἀναγκαίαν ἐκτίμησιν, ἥς οὐδ' ὁ δικαίωτος τῶν ἀνθρώπων τυγχάνει εὐθὺς ἄμα γένηται ἄξιος αὐτῆς.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ὅτε συναντᾷ πρὸ αὐτοῦ

ἐμπόδια καὶ κινδύνους ἔχει ἀνάγκη ὁ ἀνὴρ τῶν φροντίδων καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τῆς γυναικός. Ὁ ἀνὴρ ἔχει ἰδίως τὴν δύναμιν, τὴν ἀποφασίζουσαν καὶ ἐκτελοῦσαν, ἀλλὰ δὲν ἔχει πάντοτε τὴν ὑπομένουσαν καὶ ἀναμένουσαν. Ἡ ἀποτυχία παροξύνει αὐτὸν καὶ ἐξερεθίζει· νομίζει ἀπολεσθέντα τὰ πάντα διότι ἀπαξ ἡτύχησεν, ἐξανίσταται σφοδρὰ κατὰ πάσης ἀδικίας. Ἡ γυνὴ, ζωηροτέρα ἀναμφιβόλως καὶ περισσότερον ἐξαπτομένη τὴν πρώτην στιγμὴν, συνέρχεται εὐχερέστερον, καὶ ἐξ ἀφοσιώσεως μόνον πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς εἶναι μᾶλλον αὐτοῦ διατεθειμένη εἰς ὑπομονὴν καὶ αὐταπάρνησιν. Δὲν ἔχει τὴν ἐπιχειροῦσαν δύναμιν ἀλλὰ τὴν βοηθοῦσαν καὶ ἐνισχύουσαν, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀνυψοῦσαν ἐν ταῖς μεγάλας κρίσεσιν.

Ἡ δυστυχία εἶναι τὸ σχολεῖον καὶ ὁ θρήναμος τῆς γυναικός. Ἰδέτε τὴν νεαρὰν ταύτην γυναῖκα· ἔτι τινὰ ἡγνοεῖτε τί ἐγένετο· ἦτο νέα, φιλόλογος, καὶ κούφη, ἐπανερύσκετο δ' αὐτὴν σοβαρὰν, σφύροντα, ὑγιᾶς κρίνουσαν τὰς περιστάσεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ δυστυχία τὴν ἐμόρφωσε. Τὴν ἐποχὴν τῆς γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως αἰ εἰς τὰς αἰθούσας διερχόμενοι τὸν χρόνον τῶν ἀργολογῶσαι δέσποιναι διέπρεπον ἐν γένει ἐπὶ ἐλαφρότητι πνεύματος καὶ ἐλαφρότητι ἡθῶν, ἀλλ' ἐνώπιον τοῦ θανάτου, ἐν τῇ ἐξορίᾳ, ἐν τῇ ἐνδείᾳ, ἀνέπτυξαν ἀξιοθαύμαστα προσόντα. Ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ καὶ ταῖς δυσχερείαις δέον νὰ φαίνεται διαλάμπον τὸ μεγαλεῖον τῆς γυναικός καὶ ὅχι ἐν ταῖς αἰθούσαις.

Ἡ γυνὴ δὲν εὐμοιρεῖ μόνον τῆς δυνάμεως τοῦ ὑποστηρίζειν καὶ ἀνυψοῦν ἀλλὰ καὶ τῆς τοῦ παρρησιάζειν. Ἡ φύσις δούσα εἰς αὐτὴν τὸ δῶρον τῶν δακρύων ἔδωκε συγχρόνως αὐτῇ τὸ δῶρον τῆς παρηγορίας. Ἡ γυνὴ κέκτηται θαυμασίαν δύναμιν ὅπως ἐπαναγάγῃ τὸ μείδιμα ἐπὶ τῶν χειλέων ὑπὸ τὴν διασπαράσσηται ἡ καρδιά. Διὰ γενναίοφρονος τινος ὑποκρισίας γεννᾷ περὶ αὐτὴν τὴν εἰρήνην ἣν ἀπώλεσε, ἐνῷ δ' αὕτη φέρει ἀνίατον τραῦμα, καταπραΰνει καὶ λαίλει, ἐφ' ὅσον δύναται, τὰς περὶ αὐτὴν ἀλγηδόνas.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων, ἡ γυνὴ εἶναι ὡς εἶπεν ἡ συνείδησις τῆς οἰκογενείας. Ἐνταῦθα ἐν τούτοις θὰ ἐπενέγκωμεν παρατήρησιν τινα. Φαίνεται πράγματι ὅτι ἡ γυνὴ, ἀβρότερον ἔχουσα πνεῦμα, ἀβροτέραν ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὴν συνείδησιν· ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι πάντοτε ἀληθές. Καθ' ἑκάστην ὁπόταν ὁ ἀνὴρ διαπράττῃ σφάλματα ἐν τῇ δημοσίᾳ βίᾳ ἀκούομεν τὴν ἐπιδρασαν αὐτῶν ἀποδιδόμενην εἰς τὰς γυναῖκας, εἶναι δὲ ἀληθές ὅτι τινὲς αὐτῶν δὲν ἐννοοῦσι τὰς ἐκτὸς τοῦ κύκλου τῆς οἰκογενείας ὑποχρεώσεις των. Πολλοὶ προτιμῶσι συχνάκις τὴν ἀποφέρουσαν κέρδος ἐργασίαν τῆς περιποιούσης τιμὴν καὶ δόξαν. Ἀγνοοῦσιν ὅτι ὑπάρχει πρᾶγμα τι ὑπέρτερον καὶ αὐτῆς τῆς οἰκογενείας· ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια. Ἀλλὰ δὲν εἶναι μεμπτέα ἡ γυνὴ διὰ τὰς πλημμε-

λαῖς ταύτας ἰδέας· δὲν πταίει αὕτη, ἀλλ' ἡ ἐπιπολαῖος ἀγωγή ἣν λαμβάνει, καὶ ἥτις δὲν ἀναπτύσσει ἐπαρκῶς ἐν αὐτῇ τὰς γενικὰς καὶ ὑψηλὰς ἰδέας.

Ἀλλ' ἂν ἡ γυνὴ δὲν εἶναι πάντοτε ὁδηγὸς ἀμερόληπτος καὶ δίκαιος ὅσοι εἶδε ἐν ταῖς ὑποθέσεσι τοῦ ἐξωτερικοῦ βίου, εἶναι θαυμασίως ἀρμόδια ὅπως ἐπαναγάγῃ τὴν ἀγνότητα καὶ τὴν τάξιν εἰς τὸν ἐσωτερικόν. Ὅταν ὁ σύζυγος περιπτῇ εἰς σφάλματα, ὅταν δι' ἀτάκτου βίου δύναται νὰ καταστρέψῃ τὴν οἰκογένειαν, καθήκον τῆς γυναικός εἶναι νὰ κατακτήσῃ αὐτὸν πάλιν διὰ τῶν ἰσχυρῶν μέσων, ἅτινα ἡ φύσις καὶ ὁ ἔρως παρέδωκεν εἰς χεῖράς τῆς. Βεβαίως δὲν εἶναι μικρὸν τὸ ἐγγεῖρημα καὶ πολλὰι γυναῖκες ἀποθαρρυνόμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς παραιτοῦνται τὸν ἀγῶνα. Ὅποια διάψευσις ἐλπίδων, πράγματι, εἰς νεαρὰν γυναῖκα ἀγνοοῦσαν παντελῶς τὴν ἀνθρωπίνην διαφθορὰν καὶ ἥς ἡ ἀθωότης μόλις πιστεύει εἰς τὴν ὑπαρξίν ἐλαττωμάτων, νὰ συναντήσῃ τὰ χεῖριστα τῶν ἐλαττωμάτων εἰς τὸ ὅν εἰς ὁφείλει ὑποταγῇ καὶ σέβασμόν! Ὅσῳ πλείονας ἰδέας ὑψηλὰς καὶ ἀγνάς περὶ τῆς ἀγνότητος τῆς οἰκογενείας ἐνεπνεύσθη, ἐκ τόσῳ μεγαλειότερον ὕψους καταπίπτει, καὶ καθίσταται σχεδὸν ἀπελπίς ἀναγκαζομένη νὰ ὁμολογήσῃ πρὸς ἑαυτὴν ὅτι ἐκεῖνος ἐν πρέπει νὰ σέβηται εἶναι ἄξιος τῆς περιφρονήσεως τῶν ἄλλων. Ὅποια πάλιν ἐν τῇ ψυχῇ ἐκείνῃ! Πῶς νὰ πνίξῃ τὴν ἐνδόμυχον φωνὴν ἥτις κατακραυγάζει τῆς προδοσίας; Ἄν ἀγαπᾷ, ὅποιον τρομερὰ πτώσις! Ἄν δὲν ἀγαπᾷ, πόσῳ τρομερώτερον ἔτι! Ἀλλ' ἂν ἡ γυνὴ καταληφθῇ ὑπὸ τῆς ἀποθαρρύνσεως ταύτης, τὰ πάντα ἀπώλοντο· διὰ τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιθυμητὸν θὰ ᾖτο νὰ μὴ ᾖ πάντῃ ἄπειρος τοῦ βίου ἡ νεῖκος εἰσερχομένη εἰς γάμον. Δὲν πρέπει βεβαίως νὰ πτωῶμεν αὐτὴν ἐν οὐ δέοντι καὶ νὰ δεικνύωμεν κρημνοὺς εἰς ἕκαστον αὐτῆς βῆμα· ἀλλ' ἴσως πρέπει νὰ παρascευασθῇ διὰ τὰς δοκιμασίας τοῦ βίου ὅπως μὴ καταβληθῇ ὑπὸ τῆς ὀδύνης τῆς πρώτης ἀπογορευσεως καὶ μὴ καταστρέψῃ αὐτὴ αὕτη τὰς τελευταίας ἐλπίδας τῆς εὐτυχίας δι' ἀκαίρου καὶ ἀνεπανορθώτου βιαϊότητος!

Ἀλλ' εἶναι σπάνιον ν' ἀπαρνηθῇ εὐθὺς ἀμέσως ἡ γυνὴ τὴν ἐλπίδα τοῦ νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν τάξιν καὶ τὴν εὐτυχίαν ἐν τῇ οἰκογενειακῇ ἐστίᾳ. Ἡ ἐνθερμος αὐτῆς φύσις, εὐχερῶς καταβαλλομένη ἀνυψοῦται μετὰ τῆς αὐτῆς εὐχερείας, ἡ πρώτη δ' αὐτῆς σκέψις εἶναι νὰ παλαίῃ γενναίως. Ἀλλ' ἡ ἀποτυχία ἀπαμβλύνει τὸ θάρρος καὶ ἐν τούτοις αὕτη δὲν πρέπει ν' ἀποθαρρυνθῇ εἰμὴ ἀφ' οὗ ἐξαντλήσῃ πᾶν μέσον. Ἡ ὑπομονή, ἡ περιπάθεια, καὶ τὰ δάκρυα, ἡ φαιδρότης, ἡ σιγὴ, πάντα εἶναι κατάλληλα ὅπλα.

Ἦνερ πᾶν ἄλλο δυσχερέστατον εἰς γυναῖκα

παλαιούσαν κατὰ τῆς τοιαύτης διαγωγῆς τοῦ συζύγου εἶναι ὁ συμβιβασμὸς τῶν δικαίων περιποιήσεων ὅς ὀφείλει πρὸς αὐτὸν καὶ τῆς ἀντιπαθείας ἣν καὶ ἀκουσίως αἰσθάνεται κατὰ τῶν ἐλαττωμάτων αὐτοῦ. Μετρία τις ἡ διεστραμμένη γυνὴ θὰ ἐπωρελῇ τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἀπαλλαγῇ τῆς συζυγιακῆς ἐξουσίας. Ἦνερ χροὺσι βεβαίως περιστάσεις καθ' ὅς τὸ ἐσχατον τοῦτο μέτρον καθίσταται ἀπαραίτητον, ἀλλ' ἐν γένει οὐχὶ διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης δύναται ἡ γυνὴ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν ἀποπλανηθέντα σύζυγον.

Εὐρέθησαν οἱ δυσχυσθέντες ὅτι ἡ γυνὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀνταποδώσῃ τὰ ἴσα εἰς τὴν τοιαύτην τοῦ συζύγου διαγωγὴν. Αἱ τοιαῦται ἀρχαὶ εἰσὶν ὁλεθριώταται. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰπω ὅτι ἡ ἀπιστία δὲν ἔχει τὰς αὐτὰς συνεπείας ἐκατέρωθεν· ἄλλως δὲ τὸ κακὸν οὐδέποτε δικαιολογεῖ τὸ κακόν. Δύο μόνον τρόπους νομίζω ἀξίους γυναικὸς προδομένης, τοὺς ἐξῆς: ἡ νὰ ἐπιδείξῃ γενναίαν ἐπιείκειαν ἐφ' ὅσον τὸ κακὸν ἐπιδέχεται θεράπειαν, ἡ ὑπερήφανον ἐγκαρτέρησιν ὅταν ᾖ ἀθεράπευτος.

Ἡ ἐγκαρτέρησις εἶναι θλιβερά ἀρετὴ, οὐδὲν ἔχουσα τὸ θερμαῖνον τὴν φαντασίαν. Τινὲς ἀποκαλοῦσιν αὐτὴν ἀκαυδρίαν, οἱ ἄνδρες δὲν ἐκτιμῶσιν αὐτὴν κατ' ἀξίαν. Καὶ ἐν τούτοις εἶναι ἡ τελευταία γενναία πράξις τῆς γυναικός ὁπόταν τὰ πάντα ἐξαντλήσασα βλέπῃ αὐτὴν ἡναγκασμένην ν' ἀπαρνηθῇ τὴν εὐτυχίαν. Ἀλλὰ πόσον ἀσθενεῖς καὶ ταπεινωμένοι εἶναι αἱ ἀνθρώπιναι γυνῶμαι! Πόσον περισσότερον μεγαλεῖον ἐνέχει ἡ σιγὴ καὶ ἐκείνη ὑπομονή, ὁ αὐστηρὸς ἀποκλεισμός ἀπὸ πάσης ἐλπίδος, τῆς παραφορᾶς ἀνισχύρου ὀργῆς καὶ τῶν εὐχερῶν ἀντιποίνων τῆς προδοσίας!

Δὲν θέλω διὰ τούτων νὰ εἶπω ὅτι ἡ σύζυγος ὀφείλει τὰ πάντα νὰ ὑπομένῃ καὶ τὴν τραχείαν ἔτι συμπεριφορὰν καὶ τὴν περιφρόνησιν ὁ νόμος παρέχει αὐτῇ τὴν ἀρωγὴν τοῦ ὅταν τὸ βάρος τοῦτο εἶναι λίαν δυσβάστακτον οὔτε ἡ ἡθικὴ οὔτε ἡ θρησκεία ἐμποδίζουσι τὴν γυναῖκα νὰ σώσῃ τὰ τελευταῖα ναυάγια τῆς εὐτυχίας τῆς. Ἐνίοτε μάλιστα αὐτὸ τὸ συμφέρον τῶν τέκνων τῆς ἀπαιτεῖ τὸ τοιαῦτο διαζύγιον. Ἡ εὐθύνη ἐπιβαρύνει ἐκείνον, ὅστις κατέστησεν αὐτὸ ἀναγκαῖον! Ἀλλ' εἰτε ἡ γυνὴ, βοηθουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀποσείει τὸν ζυγὸν δουλείας ἀφορήτου, ἢ δι' ἡρωϊσμοῦ μεγαλειότερον ἔτι φέρει μετὰ γενναϊότητος τὸ μαρτύριον αὐτῆς, μόνην παρηγορίαν πρέπει νὰ ἔχῃ τὴν ἀρετὴν καὶ τὰ καθήκοντα αὐτῆς ὡς μητρός. Ὁμολογῶ ὅτι ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι πλέον ἐπαρκὴς εἰς ἑαυτὴν καὶ δεῖται στηρίγματός τινος, ἄλλο δὲ στήριγμα δὲν νομίζω κατάλληλον πλὴν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος. Ἡ εὐλάβεια, ἡ τόσον προ-

σαρμολομένη εις την καρδίαν της γυναίκος, ή τώσον προσαρμολομένη εις την χαράν και εις την θλίψιν, είνε τώμόνον όπλον όπερ δύναται νά προστατεύσῃ τήν γυναίκα καθ' έαυτης και κατά των πειρασμών της έξαναστάσεως και της έκδικήσεως.

Ίδού όποιον είνε τώ ήμέτερον ιδεώδες της γυναικός. Θέλωμεν αυτήν διευθύνουσιν τόνόκον μετά τάξεως και χάριτος, διοικούσαν τούς θεράποντας μετά σταθερότητος και φιλανθρωπίας, άνυψουμένη μέχρι τού συζύγου δι' άγωγής έπιμελετημένης, ένδιαφερομένην περί των σκέψεων αυτού και τού σταδίου, και καθιστώσαν εύάρεστον τήν ανάπαυλάν του διά των θαληγήτων κεχαριτωμένου πνεύματος· θέλωμεν αυτήν συμβουλεύουσιν, έμψυχούσαν, άνυψούσαν, παραμυθούσαν επαναφέρουσιν αυτόν, άν αποπλανάται, εις τήν οικογενειακήν έστίαν, έξαγνίζουσιν τά πάντα περί αυτήν διά της ίδιας άγνότητος και άν τά πάντα άπώλοντο, άν μη ύπάρχη πλέον έλπίς, σωζομένην δι' εύσεβούς έγκαρτερήσεως. Τούτο είνε τώ άληθές ιδεώδες της γυναικός, τώμόνον άρμόζον εις εύαίσθητον και ύπερήφανον ψυχήν, τώμόνον όπερ τή άπολείπει όλον τώ θέλητρον και ούδαμως άφαιρεί τήν εύγένειαν και τήν αξιοπρέπειαν αυτής.

(Paul Janel).

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΣΦΡΑΓΙΔΟΣ
ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΤΗΣ
ΑΒΥΣΣΙΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

Τώ άνωτέρω πανομοιούτυπον της σφραγίδος τού αυτοκράτορος της Αβυσσινίας έλήφθη έξ έγγράφου, άνακοινωθέντος ήμιν εύμενώς παρά τού έξ Αβυσσινίας άρτι επανακάμφαντος Ιατρού κ. Νικ Παρίση, όστις επί διετίαν παρέμεινεν έν τή χώρα· εκείνη ως Ιατρός τού αυτοκράτορος Ιωάννου. Τό έγγραφον είνε εις άβυσσινιακήν γλώσσαν, περιέχει δ' αυτοκρατορικήν διαταγήν, δι' ής έντέλλονται

πάντες οι άρχοντες και στρατηγοί νά παρέχουν πρόθυμον συνδρομήν και άσφάλειαν τώ κομίζοντι τώ βασιλικόν έγγραφον. Η σφραγίς φέρει τήν έπιγραφήν «Ιωάννης βασιλεύς των βασιλείων της Αιθιοπίας»· είνε δ' αυτή γεγραμμένη εις δύο γλώσσας, εις άβυσσινιακήν, κατέχουσιν τώ προς τά άνω μέρος της σφραγίδος, και εις τήν άραβικήν, ής τά γράμματα είνε κεχαραγμένα εις τώ κάτω μέρος. Σημειωτέον ότι αυτή είνε ή μεγάλη σφραγίς τού αυτοκράτορος, κεκτημένου και άλλην μικροτέραν έκτυπουμένην εις άλλα έγγραφα ήττονος σπουδαιότητος. Τοιούτου δέ μεγέθους σφραγίδα άπαγορεύεται εις πάντα άλλον των έν τέλει νά έχη έν Αβυσσινία. Δευτέραν κατά τώ μέγεθος της αυτοκρατορικής σφραγίδος κέκτηται ό Μητροπολίτης, όστις είνε ό μετά τόν αυτοκράτορα άνώτατος άρχων έν τή χώρα εκείνη, μικροτέρας δέ οι άλλοι άρχοντες, αναλόγως τού άξιώματος, δ έκαστος έχει.

Αί περί Αβυσσινίας και τού φιλέλληνος αυτοκράτορος αυτής δημοσιευθείσαι έσχάτως έν ταίς έφημερίσι περιεργόταται πληροφορίαί εκ διηγήσεων τού κ. Παρίση έκίνησαν τσοούτον τώ ένδιαφέρον τού κοινού, ώστε ένομίσαμεν ότι παρέχουμεν εύάρεστον συμπλήρωμα τήν άνωτέρω μικράν δημοσίευσιν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΔΗΓΜΑΤΩΝ

των δηλητηριωδών όφρων.

Ίατρός τις εκ Βραζιλίας γράφει εις Γερμανικήν έφημερίδα· «Κατά τήν είκοσαέτη διατριβήν μου έν τή Νοτίω Αμερική είχαν εύκαιρίαν νά παρατηρήσω πλειστάκις τά άποτελέσματα της δι' Ιού όφρων δηλητηριάσεως. Παρατήρησα δέ περιπτώσεις δηλητηριάσεως διά τού Ιού τού όφρος τού καλουμένου Jagaraca pregoza (ένός των δηλητηριωδών και συχνοτάτων έν Βραζιλία), αλτινες δέν έπέφερον ούδέν άποτέλεσμα, ενώ εις άλλας περιπτώσεις ό θάνατος επήρχετο όλίγας ώρας μετά τήν δήξιν, γεγονός, όπερ έξηγείται εκ της πληρώσεως ή μη Ιού των κύστεων των παρά τούς διατρήτους όδόντας τού όφρος εύρισκομένων. Έάν κατά τήν δήξιν των Ιοδύλων όδόντων αί κύστεις ήσαν τυχόν κεναι, ό παθών δέ είχε μεταχειρισθί προς θεράπειαν οινόπνευμα, ή Ιούσις άπεδίδετο εις τώ φάρμακον τούτο. Έάν όμως αί κύστεις ήσαν πεπληρωμέναι δηλητηρίου και οι όδόντες εισέδυσαν βαθέως, ούτε τώ οινόπνευμα ούτε ή άμμωνία ωφέλουν τώ παραμικρόν. Ένεκα τούτου τά θύματα των όφρων ήριθμούντο ετησίως κατά χιλιάδας, μέχρις ού τέλος πρό γεσσάρων έτών βραζιλιανός τις Ιατρός ό Δρ Lazenda, διευθυντής τού φυσικοιστορικού μουσείου έν Ρίο Ιανείρω, άνεκάλυψε και μετεχειρίσθη κατά των έν λόγω δηλητηριάσεων

άπτοίστως τώ υπερμαγγανικόν κάλι. Από της άνακαλύψεως τού αντιφαρμάκου τούτου, τώ όποιον σήμεραν έκαστος χωρικός αύτόθι έχει έν τή οικία του, έπαυσεν ό φόβος των ανθρώπων από των όφρων, ό δέ λαός έπέσθη ότι ή ενέργεια τού φαρμάκου τούτου είνε άπολύτως άσφαλής, και τώ δήγμα τού όφρος δέν είνε σπουδαιότερον τού νυγμού της μελίσης. Έγώ δέ αύτός μετεχειρίσθην έπιτυχώς έκτάκις τώ υπερμαγγανικόν κάλι, και μάλιστα κατά πρώτην φοράν εις περίστασιν λίαν άπελπιστικήν. Μαύρη τις, δύο και είκοσιν έτών ήλικίας και ύγιους κράσεως κόπτουσα σακχαροκάλαμον, τόσφ σφοδρώς έδήχθη υπό τού όφρος Ιαράκα εις τήν χείρα, ώστε ό όφρι έφανεύθη κρεμάμενος έτι από της χειρός της μαύρης. Δυστυχώς από τού δήγματος είχαν παρέλθει δύο ώραι, ότε παρουσιάσθη εις έμέ ή μαύρη έν έλεεινή καταστάσει. Από των οφθαλμών, της ρινός και τού στόματος ένεκα τώ έρεθισμού έρρεεν αίμα, ό βραχίον ήτο τερατωδώς διωγκωμένος, είχε δέ έκραγή και πυρετός δεινός. Έν τιαούτη καταστάσει ένέχουσα πάραυτα 0,02 τού γραμμαρίου υπερμαγγανικόν κάλι υπό τώ δέρμα τού αντιβραχίου της παθούσης, μετά ήμισιαν δέ ώραν άλλην μίαν όμοιαν δόσιν εις τόν βραχίονα. Μετά δύο ήμέρας ή μαύρη μετέβη εις τήν εργασίαν της. Εις τας έπτά δέ λοιπάς περιπτώσεις καθ' ός διενήργησα εύθως μετά τήν δήξιν, μετά μίαν ώραν, τήν έχχυσιν, οι δηχθέντες ούδόλως διέκοψαν τήν εργασίαν των.—Έλπίζω διά των όλίγων τούτων γραμμών νά διαγείρω τήν προσοχήν των είδημόνων επί της άνακαλύψεως ταύτης, όπως προσπαθήσωσι πάντες νά εισαγάγουν τά κλυματία λεγόμενα τού Πραβάζι, δι' ών έχχόμεν τήν μορφίνη, και εις τήν χρήσιν των δασονόμων, διδασκάλων, γεωκτημόνων κ. λ. όπως γίνεται χρήςις τού άνωτέρω φαρμάκου και κατά των δήξεων των ήμετέρων όφρων. Δέον όμως νά προσθέσωμεν ένταύθα ότι τώ υπερμαγγανικόν κάλι είνε λίαν εύαποσύνθετον, και ότι ένεκα τούτου πρέπει οι κρύσταλλοι αύτού νά διαλύονται εις τώ ύδωρ εύθως πρό της χρήσεως.

M.

Είδός τι πολυαίδος ράπτει τά φύλλα έξ ών σχηματίζει τήν φωλεάν της διά τεμαχίων νήματος, άτινα κλέπτει εκ των περίξ οικιών. Δέν είνε δυνατόν νά υποθέσωμεν ότι τώ πτηνόν τούτο έδημιουργήθη μετά τήν έφεύρεσιν τού νήματος· πρότερον λοιπόν πάντως κατεσκεύαζεν άλλως τήν φωλεάν του, ώστε έπενόησε τώ είδος τούτο τού ράπτειν, άν και έν γένει έπικρατεί ιδέα ότι τά ζώα ούδέν έπιννοσσι.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΠΕΡΙ ΑΙΜΑΤΟΣ

Υπολογίζεται ότι ή άνθρωπίνη καρδιά έχει βάρος κατά μέσον όρον 250—300 γραμμαρίων, άναπαράγει δέ ή ζωσα αύτημηχανή 180 γραμμάρια αίματος κατά παλμόν. Έπειδή δέ οι παλμοί συνήθως είνε 72 κχτά λεπτόν, άναπαράγει 12,860 κατά πρώτον λεπτόν, ήτοι 26,438,400 έντός μιας ήμέρας και 772,001,280,000 γραμμάρια εις διάστημα ένός έτους.

Τό αίμα λοιπόν, όπερ άναπαρήγαγεν ή καρδιά όγδοηκονταετούς ανθρώπου έχει βάρος έν συνόλω 1,544,002,560 χιλιογράμματα. Τό βάρος τούτο ίσοϋται προς 15,440,025 τόννους, ήτοι ήδύνατο νά πληρώσῃ 154,400 πλοία χωρητικότητος 100 τόννων έκαστον. Αν δ' έκαστον των πλοίων τούτων ύποτεθί μήκους 40 μέτρων, άπας ό φορτηγός στόλος θά κατείχε μήκος 6,176 χιλιομέτρων. Αν δέ άντι πλοίων μετεφέρετο διά σιδηροδρόμου τώ αίμα τούτο έντός άμαξών μήκους 10 μέτρων έκάστης και χωρητικότητος 10 τόννων, ή όλη άμαξοστοιχία έπρεπε νά άποτελῃται έξ 1,544,000 χιλιομέτρων. Ητοι όταν ή πρώτη άμαξα θά είχε φθάσῃ εις τόν βόρειον πόλον, ή τελευταία δέν θά είχαν έξέλθῃ των Αθηνών !!!

Η κυκλοφορία τού αίματος έν ταίς άρτηρίαις τού ανθρώπου έχει ταχύτητα 25 έκαστών τού μέτρου κατά δευτερόλεπτον, ήτοι 90 μέτρων έντός 5 λεπτών και 1080 έντός μιας ώρας· 2,365 δέ λεύγας εις διάστημα ένός έτους. Ός-τε άν ήτο δυνατόν νά κυκλοφορήσῃ διατρέχον καθ' εύθειαν έν είδει μικρού αίματηρού ρούκκος μετά της αύτης ταχύτητος, τώ αίμα δεκαπενταετούς νεανίου θά διέτρεχεν έκτασιν 35,475 λευγών, και τώ αίμα όγδοηκονταετούς γέροντος θά είχε κάμη πολλάκις τήν περίοδον της γής.

Έπί τή υποθέσει ότι τώ αίμα έκάστου ανθρώπου είνε κατά μέσον όρον 15 χιλιογράμματα, περιέχονται έντός τού όλου ποσού κατά τας γενόμενας άναλύσεις έως 2 1)2 γραμμ. μεταλλικού σιδήρου. Ένούμενον δ' επί ταύτό τώ αίμα των 2,000,000 έλευθέρων Έλλήνων, ήδύνατο νά παραγάγῃ χάριν... πολεμικών προπαρασκευών 5000 περίπου σφαιρας τηλεβόλου βάρους ένός χιλιογράμμου έκάστην.

Ο λόρδος Willon έπισκεφθείς ήμέραν πινά τόν Κάρολον Δάρβιν έν τώ γραφείω του, και ιδών αύτό έστερημένον παντός κοσμήματος και πολυτελείας· —Έλέπω, είπεν, ότι προτιμάτε, κύριε Δάρβιν, τώ ωφέλιμον τού εύάρεστου.—Διότι, άπήντησεν ό φυσιοδίφης, ούδέν πρόγμα γνωρίζω εύαρεστότερον από τώ ωφέλιμον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ πλούσιος Γάλλος ἐργοστασιάρχης Dulot εἶχε πρὸ δύο ἐτῶν νέον τινὰ παραγγελιοδόχον, ἐκ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐργασίας τοῦ ὁποίου τόσῳ ἦτο εὐχαριστημένος, ὥστε συμπεριέλαβεν αὐτὸν ἐν τῇ κύκλῳ τῆς οἰκογενείας του. Ἡμέραν τινὰ προσκαλεῖ αὐτὸν καὶ τῷ λέγει· «Φίλε μου, εἶσαι νέος, γενναῖος καὶ ἐργατικός· ἡ Μιμή μου εἶνε 17 ἐτῶν καὶ τῆς ἀρέσκεις. Ἐχει δὲ πρὸς ἀπὸ τῆς μητρὸς της 100 χιλιάδας φρ. Ἐὰν θέλετε κάμνομεν τὸν γάμον κατὰ τὸ πάσχαι.» Ὁ ὑπάλληλος ἀκούσας ταῦτα ἐγένετο κάτωχρος, μετὰ μικρὸν δὲ λέγει εἰς τὸν κύριόν του· «—Εἰσθε εὐχαριστημένοι κατὰ τὰ δύο ἔτη τῆς ὑπερησείας μου;» «—Μάλιστα.» «—Ἐξεπλήρωσα ἐντελῶς τὰ καθήκοντά μου;» «—Μάλιστα» εἶμαι ὑπὲρ τὸ δέον εὐχαριστημένος». «—Λοιπὸν σὰς ἀνακαινῶ, ἀδιαφορῶν περὶ τοῦ μέλλοντός μου, ὅτι δὲν ὀνομάζομαι Ἐρνεστός, ἀλλ' Ἐρνεστίνα, ὅτι δὲν εἶμαι ἀνὴρ, ἀλλὰ κόρη. Ἐσπούδασα καλῶς τὰ ἐμπορικὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐπειδὴ πρόσωπόν τι μὲ μεσοφούστανον πληρώνεται μόνον τεσσαράκοντα φράγκα, ἐνῷ σεῖς ἐδίδαστε εἰς τοὺς ἀνδρας τὸ ἑξαπλοῦν...»

Ὅταν ὁ κύριος Dulot ἀνέλαβεν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς του προσέφερεν εἰς τὸν ὑπάλληλόν του τὴν χεῖρά του καὶ εἶπεν· «—Μὲ τὴν Μιμή μου θὰ διορθώσω εὐθὺς τὸ πρᾶγμα· σύζυγός της βεβαίως δὲν δύνασθε νὰ γίνεσθε· ἀλλ' ἴσως ἔχετε ὀρεξίν νὰ γίνεσθε δευτέρα αὐτῆς μήτηρ· τί λέγετε;» Νῦν ἐξεπλάγη ἡ Ἐρνεστίνα· ἐζήτησε χρόνον ὅπως σκεφθῇ, βεβαίως δὲ ἡ ἀπάντησίς της δὲν ἦτο ἀρνητική.

Τὸ ἐπόμενον ὥραϊον ἀνέκδοτον ἀναγινώσκουμεν ἐν ἀγγλικῇ ἐφημερίδι.

Ὁ ἀποθανὼν πρῶστος στρατάρχης von Manuffel, διοικητῆς Ἀλσατίας καὶ Λωρραίνης, εἰδείπνει ποτὲ μετὰ γάλλου διπλωμάτου, ὅστις ἐπειρᾶτο νὰ τὸν πείσῃ περὶ τῆς φιλοκαλίας τοῦ γάλλου ἐργάτου. —Τὸ ἀσχημότερον πρᾶγμα ἂν τῷ δώσητε εἰς χεῖράς του, εἶπε, θὰ τὸ μεταβάλῃ εἰς κομψότατον ἀντικείμενον. Ἀνυπομονήσας ὁ γηραιὸς στρατιωτικὸς ἀνὴρ ἀπέσπασε τρίχα ἐκ τοῦ πυκνοῦ καὶ πολιοῦ πώγωνός του καὶ ἐνεχείρισεν αὐτὴν τῷ γάλλῳ διπλωμάτῃ λέγων· «Λοιπὸν προσπαθήσατε νὰ κάμῃ καὶ τι εὐμορφον μ' αὐτὸ ἐδῶ πρὸς ἀπὸδειξίν της ἀκριβείας τῶν λόγων σας». Ὁ γάλλος ἔλαβε τὴν τρίχα καὶ ἐπειμην αὐτὴν εἰς παρισινὸν χρυσοχόνον, εἰς ὃν ἐνεπιστεύθη δι' ἐπιστολῆς τὴν ἐξήγησιν τῆς ἀποστολῆς· ἐποίησαντο δὲ ἐκκλήσιν εἰς τὴν πατριωτικὴν αὐτοῦ ὑπερηφανίαν πρὸς παραγωγὴν ὥραϊου τινὸς πράγματος, ὀλίγον δ' ἔμελεν αὐτῷ περὶ τῆς τιμῆς. Παρήλθεν ἑβδομάς, ὅτε ἐφθασεν ἐκ Παρισίων μικρὸν κουτίον, ἐν ᾧ ὑπῆρχεν ἐναποτεθειμένη ὥραϊα καρφίς, ἥς ἡ κεφαλὴ παρίστα τὸν ἀκτὸν τῆς Πρωσίας κρατοῦντα ἀπὸ τῶν δυνάμεων τὴν τρίχα τοῦ στρατάρχου· εἰς τὴν τρίχα ὁμοῦς ταύτην ἦσαν δεδεμέναι δύο μικραὶ χρυσαὶ σφαῖραι ἐφ' ὧν ἦσαν κεχαραγμέναι αἱ λέξεις «Ἀλσατία καὶ Λωρραίνη». Ἐπὶ δὲ τοῦ βράχου ὅπου ἐκάθητο ὁ ἀετὸς ἀνεγινώσκοντο γαλλιστὶ «Σὲ μιὰ τρίχα μόνον κρέμονται!»

Τοῦτο ὀνομάζεται γαλλικὸν πνεῦμα.

Οἱ Γάλλοι ἐπινοοῦσι καθ' ἐκάστην νέα καὶ φοβερά μηχανήματα, προωρισμένα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸν μέλλοντα πόλεμον πρὸς ἀνάγκησιν τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λωρραίνης. Τὸ νέον μηχανήμα συνίσταται εἰς τὴν γόμφωσιν τῶν κοίλων σφαιρῶν δι' ἀπορρόητον χημικῆς ὕλης, ἥς ἡ καταστρεπτικὴ ἐνέργεια ὑπερβαίνει πᾶσαν φαντασίαν. Οἱ παχύτατοι καὶ ὀγκωδέστατοι τῶν θωράκων καὶ οἱ στερεώτατοι τῶν τοίχων διατρύπωνται καὶ καταστρέφονται ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν· ὅπου ἂν πέσῃ τοιαύτη σφαῖρα, προξενεῖ ἀπίστευτον θλαθρον· δὲν διατρύπῃ μόνον τοὺς τοίχους, οἰονδῆποτε καὶ ἂν ἔχῃσι πάχος· τὰ ἐκρηγνύμενα τεμάχια αὐτῆς εἰσδύονται καὶ εἰς τὴν γῆν, ἀνοίγοντα τεραστίους ὁπὰς καὶ χάσματα.

Ἀπὸ τοῦ 1872 μέχρι τοῦ 1886 ἡ γαλλικὴ κυβερνήσις ἐδαπάνησε περὶ τὰ πεντακκόσια ἑκατομμύρια εἰς ναυπήγησιν νέων πλοίων· τανῦν δὲ ναυπηγοῦνται ἐν τοῖς νεωρείοις, 6 μεγάλα θωρηκτά, 4 θωρηκταὶ κανονιοφόροι, 14 καταδρομικὰ πρώτης καὶ δευτέρας κλάσεως μετὰ βαρέος ἢ ἑλαφοῦ ὀπλισμοῦ, 45 ναρκοδόλα καὶ 2 ιστιοφόροι φρεγάται. Σήμερον δ' μάχμιος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας στόλος συνίσταται εἰς 83 τρισμύρια θωρηκτά, φέροντα πυροδόλα τῶν 42 καὶ 37 ὑφεκατομέτρων καὶ διανύοντα πλείονα ἢ 14 μίλια καθ' ὥραν· εἰς 7 μεγάλα θωρηκτὰ μετρίως ταχύτητος, ὀπλισμένα διὰ πυροδόλων τῶν 27 καὶ 21 ὑφεκατομέτρων· εἰς 4 εὐδρομικὰ θωρηκτά, μετὰ πυροδόλων τῶν 24 ὑφεκατομέτρων, διανύοντα δὲ 14 μίλια· εἰς 6 θωρηκτοὺς ἀκταιωρούς, φέροντας 6 πυροδόλα τῶν 27 ὑφεκατομέτρων καὶ τῶν 34· (τὰ σκάφη ταῦτα, ναυπηγημένα κατὰ νέον δλωρ πρότυπον εἶνε προωρισμένα πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ναρκοδόλων)· εἰς 4 θωρηκτὰς κανονιοφόρους, ὀπλισμένους ἐκάστην δι' ἐνὸς πυροδόλου τῶν 27 ὑφεκατομέτρων. Ταχέων καταδρομικῶν πλοίων δὲν εὐπορεῖ σήμερον ἡ Γαλλία, ἔχει ὁμοῦς 9 μεγάλα ναρκοδόλα, πλείοντα εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος, 18 ναρκοδόλα δευτέρας καὶ 50 τρίτης τάξεως. Ἦδη ναυπηγοῦνται 6 μεγάλα ναρκοδόλα, ὧν ἡ ἀξία θὰ ὑπερβῇ τὰ 15 ἑκατομμύρια, 52 ναρκοδόλα νέου συστήματος, 3 μεγάλα καταδρομικὰ (ἀξίας ἑκάστον 3 1/2 ἑκατομμυρίων φράγκων), ἕτερα 10 καταδρομικὰ πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως καὶ 4 θωρηκταὶ κανονιοφόροι ἀντὶ ἐνὸς ἑκατομμυρίου ἐκάστη. Ὡστε ἡ Γαλλία δύναιται νῦν νὰ εἴπῃ θαρρύντως ὅτι οὐ μόνον κατὰ ξηρὰν ἀλλὰ καὶ κατὰ θάλασσαν οὐδένα φοβεῖται, δσημέραι δὲ ἀνακτᾶται μεζονα ἀλκήν καὶ δύναμιν, εἶνε δὲ καὶ παρασκευασμένη πρὸς πᾶσαν ἀπρόοπτον ἀνάγκην.

—Μπα, φορεῖτε πένθος διὰ τὸν μακαρίτην σύζυγόν σας; Ἀλλὰ μοὶ φαίνεται ὅτι εἶνε πεθαιμένος πρὸ 6 ἐτῶν.

—Ναί, ἀλλὰ πρέπει τέλος πάντων νὰ δείξω 'ς τὸν κόσμον ὅτι ἔμεινα χήρα.

Α.—Κῦρ Κώστα, ἐνν σκυλὶ πρὸ ὀλίγου ἐδάγκασε τὴ γυναῖκα σου.

Κώστας.—Ἦταν λυσσασμένο;

Α.—Ὅχι.

Κώστας.—Ἀχ τὸ φτωχό. Τότε θὰ λυσσάξῃ.